

Bredase jeugd in beeld

Inventarisatie gegevens jongeren in
Breda

In opdracht van:
Gemeente Breda
Jeugdtafels

Uitgave:
Gemeente Breda
Afdeling Onderzoek en Informatie
Projectnummer: 1136

Claudius Prinsenlaan 10
4811 DJ Breda
Telefoon 076-5293513
E-mail: onderzoek@breda.nl
Bronvermelding verplicht

1.	Samenvatting	5
1.1.	Inleiding.....	5
1.2.	Samenvattingen	5
2.	Inleiding.....	11
2.1.	Aanleiding en doelstelling	11
2.2.	Thema's	11
2.3.	Woongebieden, bronnen en leeftijdscategorieën	13
2.4.	Landelijke lijst.....	14
2.5.	Leeswijzer	15
3.	Demografie.....	17
3.1.	Inleiding.....	17
3.2.	Leeftijd en geslacht	19
3.3.	Etniciteit.....	21
3.4.	Samenstelling huishouden.....	24
3.5.	Samenvatting	27
4.	Economie	29
4.1.	Inleiding.....	29
4.2.	Sociaal minimum.....	29
4.3.	Niet-werkende werkzoekenden.....	32
4.4.	Samenvatting	35
5.	Gezondheid en welzijn	37
5.1.	Inleiding.....	37
5.2.	Gezondheid en welzijn.....	38
5.3.	Hulpvraag.....	40
5.4.	Jeugdzorg	41
5.5.	Overgewicht	42
5.6.	Samenvatting	43
6.	Onderwijs	45
6.1.	Inleiding.....	45
6.2.	Leerlingenpopulatie.....	45
6.3.	Gewichten basisonderwijs	47

6.4. Voortijdig schoolverlaten	51
6.5. Kinderopvang en peuterspeelzaal	53
6.6. Samenvatting	54
7. Leefbaarheid en veiligheid	55
7.1. Inleiding	55
7.2. Leefbaarheid	55
7.3. Buurtproblemen	60
7.4. Veiligheid	63
7.5. Rapportcijfers leefbaarheid en veiligheid	66
7.6. Samenvatting	67

1. Samenvatting

1.1. Inleiding

In opdracht van de Jeugdtafels van de gemeente Breda heeft de afdeling Onderzoek en Informatie gegevens geïnventariseerd over de jongeren in Breda. Met als doel dat de Jeugdtafels meer zicht krijgen op de mogelijke (hulp)vraag vanuit de jeugd. Gekozen is om inzicht te verkrijgen in de volgende thema's: demografie, economie, gezondheid en welzijn, onderwijs, leefbaarheid en veiligheid.

De informatie in dit rapport is op centraal niveau (stad) en indien mogelijk op decentraal niveau (woongebieden) weergegeven. De gegevens per thema's zijn afwisselend in beeld gebracht aan de hand van tabellen, grafieken en kaarten op basis van het Geografisch Informatiesysteem (GIS). Gezien het inventariserende karakter van de rapportage worden geen dwarsverbanden gelegd tussen de verschillende thema's of de afzonderlijke aspecten binnen één thema.

1.2. Samenvattingen

De hoofdstukken over de afzonderlijke thema's worden afgesloten met korte samenvattingen waarin een selectie van de bevindingen op het terrein van demografie, economie, gezondheid en welzijn, onderwijs, en leefbaarheid en veiligheid in beeld wordt gebracht.

In de figuren 1 en 2 zijn de schema's uit die samenvattingen van de afzonderlijke hoofdstukken bij elkaar gezet. Het gaat hier uitdrukkelijk om een selectie van gegevens. Het thema gezondheid is niet in het overzicht opgenomen, omdat deze gegevens niet op het niveau van de woongebieden bekend zijn.

Demografie

- Het woongebied Hoge Vucht scoort op de drie geselecteerde subthema's (percentage jongeren, allochtonen en eenoudergezinnen) boven het Bredase gemiddelde.
- Naast Hoge Vucht tellen ook Haagse Beemden Noord West, Haagse Beemden Zuid Oost, Zandberg/Sportpark, Belcrum/Doornbos-Linie en Tuinzigt/Westerpark meer jongeren dan het Bredase gemiddelde.
- In Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Brabantpark/Heusdenhout wonen relatief veel jongeren van Surinaamse, Antilliaanse/Arubaanse, Turkse en Marokkaanse afkomst.
- Het percentage eenoudergezinnen ligt in Hoge Vucht, Tuinzigt/Westerpark, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West boven het Bredase gemiddelde.

Economie

- De woongebieden Hoge Vucht, Tuinzigt/Westerpark en Princenhage/Heuvel scoren op de drie geselecteerde subthema's (percentage gezinnen met (langdurig) sociaal minimum en niet-werkende werkzoekenden) boven het Bredase gemiddelde.

- Naast deze drie woongebieden tellen ook het Centrum en Belcrum/Doornbos-Linie meer gezinnen met een sociaal minimum dan het Bredase gemiddelde. In Belcrum/Doornbos-Linie leven ook relatief veel gezinnen langdurig op het sociaal minimum.
- De resultaten die boven het Bredase gemiddelde liggen, concentreren zich in enkele woongebieden.

Onderwijs

- De woongebieden Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Tuinzigt/Westerpark scoren op de drie geselecteerde subthema's (percentage vmbo-leerlingen, doelgroepleerlingen en voortijdig schoolverlaters) boven het Bredase gemiddelde.
- Daarnaast tellen ook het Centrum, Brabantpark/Heusdenhout en Princenhage/Heuvel meer doelgroepleerlingen dan het Bredase gemiddelde.
- Tot slot kent het Centrum relatief veel voortijdig schoolverlaters en Brabantpark/Heusdenhout relatief veel vmbo-leerlingen.

Leefbaarheid en veiligheid

- De ondervraagde jongeren uit het Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie en Hoge Vucht beoordelen alle geselecteerde subthema's inzake leefbaarheid en veiligheid (evaluatie van de buurt, gehechtheid aan de buurt, sociale cohesie en onveiligheidsgevoelens) als relatief negatief.
- Daarnaast blijkt uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête dat Princenhage/Heuvel en Brabantpark/Heusdenhout op drie geselecteerde subthema's inzake leefbaarheid en veiligheid het laagst scoren (evaluatie van de buurt, gehechtheid aan de buurt, sociale cohesie), terwijl de geënteerde jongeren in deze woongebieden ook aangeven zich regelmatig onveilig te voelen in hun buurt.
- Verder wordt door de ondervraagde jongeren in Tuinzigt/Westerpark, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West op geen enkel geselecteerd subthema inzake leefbaarheid en veiligheid relatief positief gescoord. De beoordelingen in deze woongebieden lopen uiteen van neutraal tot relatief negatief.
- De ondervraagde jongeren in Hoge Vucht beoordelen alle geselecteerde subthema's inzake buurtproblemen (verloedering, overlast en dreiging) als relatief negatief.
- De geënteerde jongeren in Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West laten zich relatief negatief uit over de verloedering, terwijl de ondervraagde jongeren in het Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie en Tuinzigt/Westerpark een relatief grote mate van dreiging voelen.
- In de meerderheid van de woongebieden ervaren de jongeren die deel hebben genomen aan de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête relatief weinig overlast in hun eigen buurt.

Uit figuur 1 en 2 kan in het algemeen worden opgemaakt dat wat betreft de geselecteerde subthema's op het terrein van demografie, economie, onderwijs en leefbaarheid en veiligheid Breda grofweg in tweeën kan worden ingedeeld:

- De ene helft van de woongebieden scoort overwegend onder het Bredase gemiddelde of overwegend positief ten aanzien van de geselecteerde subthema's. Het gaat hier om Zandberg/Sportpark, Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei, Boeimeer/Ruitersbos, Bavel, Ulvenhout, Prinsenbeek, Teteringen, Buitengebied.

- In de andere helft van de woongebieden wordt vaker boven en rond het Bredase gemiddelde of vaker relatief negatief gescoord. Het betreft de woongebieden Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht, Brabantpark/Heusdenhout, Tuinzigt/Westerpark, Princenhage/Heuvel, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West.

Figuur 1 Samenvatting demografie, economie en onderwijs jongeren in Breda (naar woongebied)

	Jongeren	Etniciteit*	Eenouder- gezinnen	Sociaal minimum	Langdurig sociaal minimum	Niet- werkende werkzoekenden	Vmbo	Doelgroep- leerlingen	Voortijdig school- verlaters
Centrum	Green	Yellow	Green	Red	Yellow	Green	Yellow	Red	Red
Belcrum/Doombos-Linie	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Hoge Vucht	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Yellow	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Zandberg/Sportpark	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Boeimeer/Ruitersbos	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Tuinzig/Westerpark	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Princenhage/Heuvel	Green	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Yellow	Red	Yellow
Haagse Beemden ZO	Red	Yellow	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Haagse Beemden NW	Red	Yellow	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Bavel	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
Ulvenhout	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Prinsenbeek	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow
Teteringen	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
Buitengebied	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green

Green	(ver) onder Bredase gemiddelde
Yellow	rond Bredase gemiddelde
Red	(ver) boven Bredase gemiddelde

Figuur 2 Samenvatting leefbaarheid en veiligheid jongeren in Breda (naar woongebied)

	Evaluatie van de buurt	Gehechtheid aan buurt	Sociale cohesie	Onveiligheidsgevoelens	Verloedering	Overlast	Dreiging
Centrum	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Red
Belcrum/Doornbos-Linie	Red	Red	Red	Red	Yellow	Green	Red
Hoge Vucht	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Red	Red	Red	Orange	Green	Green	Yellow
Zandberg/Sportpark	Green	Yellow	Green	Light Green	Green	Green	Yellow
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Light Green	Yellow	Light Green	Green	Green	Yellow
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Light Green	Green	Green	Green	Green	Green
Tuinzicht/Westerpark	Yellow	Red	Yellow	Orange	Yellow	Green	Red
Princenhage/Heuvel	Red	Red	Red	Orange	Yellow	Yellow	Yellow
Haagse Beemden ZO	Red	Yellow	Red	Yellow	Red	Green	Yellow
Haagse Beemden NW	Yellow	Orange	Red	Orange	Red	Green	Yellow
Bavel	Green	Yellow	Green	Light Green	Yellow	Green	Yellow
Ulvenhout	Green	Orange	Green	Green	Green	Green	Green
Prinsensbeek	Green	Light Green	Green	Green	Green	Green	Yellow
Teteringen	Green	Light Green	Green	Light Green	Green	Green	Yellow

De kleuren uit de tabel corresponderen met de kleuren van de GIS-kaarten. Zie de betreffende GIS-kaart voor de schaalindeling. Het kleurenpalet loopt van relatief negatief (rood) naar relatief positief (donker groen). Hierbij staat relatief voor: in vergelijking met andere woongebieden.

2. Inleiding

2.1. Aanleiding en doelstelling

Eind 2006 zijn in Breda twee Jeugdtafels gestart, namelijk een voor de jeugd tot 12 jaar (12-) en een voor de jeugd tussen 12 en 23 jaar (12+). De Jeugdtafels vormen een reactie op de roep om afstemming en samenhang binnen het Bredase jeugdbeleid. De Jeugdtafels richten zich op vraagstukken die voortkomen uit het specifieke jeugdbeleid dat is gericht op kinderen en jongeren die op een of andere manier een risico lopen. Zestien instellingen nemen aan de Jeugdtafels deel. De gemeente Breda vervult in dit samenwerkingsverband de rol van ketenregisseur, waarbij partners worden aangezet tot betere afstemming van hun activiteiten en handelingen in de keten van voorzieningen voor jeugdigen van 0-23 jaar.¹

In het kader van hun opdracht zijn de Jeugdtafels op zoek naar informatie over zowel de vraag- als de aanbodzijde inzake jeugdbeleid. Ter inventarisatie van de aanbodkant is inmiddels een vragenlijst bij de deelnemers aan de Jeugdtafels uitgezet. Deze inventarisatie komt voor rekening van de Jeugdtafels zelf. De vragen hebben per instelling onder meer betrekking op de volgende aspecten: aantal medewerkers, budget, werkzaamheden, organisatiestructuur, doelgroep, expertise en samenwerkingsvormen.

Daarnaast hebben de Jeugdtafels de afdeling Onderzoek en Informatie van de gemeente Breda gevraagd welke informatie bij deze afdeling bekend is over de jeugd in de stad. Met als doel dat de Jeugdtafels meer zicht krijgen op de mogelijke vraag vanuit de jeugd. Op basis van deze inventarisatie kunnen de Jeugdtafels vervolgens bepalen of zij voor het versterken van het jeugdbeleid behoefte hebben aan verdere informatie.

2.2. Thema's

In de optiek van de Jeugdtafels zijn bij een eerste inventarisatie van de informatie die momenteel bekend is over de jeugd in Breda de volgende thema's van belang: demografie, economie, gezondheid en welzijn, onderwijs, leefbaarheid en veiligheid. In overleg met de Jeugdtafels zijn per thema enkele subthema's benoemd (figuur 3).

Figuur 3 Thema's en subthema's informatieverzameling jongeren in Breda

Thema's/subthema's
<p>Demografie</p> <ul style="list-style-type: none"> a. leeftijdscategorieën (5-jaars klassen) b. geslacht c. etniciteit d. samenstelling huishouden <ul style="list-style-type: none"> - eenoudergezinnen - aantal kinderen in een gezin

¹ Gemeente Breda, *Op weg naar een jeugdtafel*, januari 2006.

Economie

- a. sociaal (langdurig) minimum
- b. werkloosheid (niet-werkende werkzoekenden)

Gezondheid en Welzijn

- a. gezondheid en welzijn*:
 - mening eigen gezondheid
 - aandoening/handicap
 - ongevallen
 - medische consumptie
 - ziek
 - ervaren geestelijke gezondheid
 - life events
- b. hulpvraag
 - problemen
 - eventuele professionele hulp
- c. jeugdzorg
 - personen/organisaties die informatie, advies of hulp kunnen geven
- d. overgewicht

Onderwijs

- a. onderwijsrichting
- b. leerlinggewichten (basisonderwijs)
- c. voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie
- d. kinderopvang en peuterspeelzaal

Leefbaarheid en veiligheid

- a. leefbaarheid:
 - evaluatie van de buurt
 - gehechtheid aan de buurt
 - sociale cohesie
 - buurt afgelopen jaar vooruit/achteruit
 - buurt komende jaren vooruit/achteruit
 - voorzieningen voor jongeren
- b. buurtproblemen:
 - verloedering
 - overlast
 - overlast door jongeren
 - dreiging
 - ergernissen
- c. veiligheid:
 - onveiligheidsgevoelens
 - jeugdige verdachten
 - Halt-verwijzingen door de politie
 - jeugdige veelplegers

*Gekozen is om de gegevens over de thema's gezondheid en welzijn, hulpvraag en jeugdzorg te beperken tot de kernvariabelen zoals die zijn benoemd in de Jongerenenquête van de GGD West-Brabant (2003).

2.3. Woongebieden, bronnen en leeftijdscategorieën

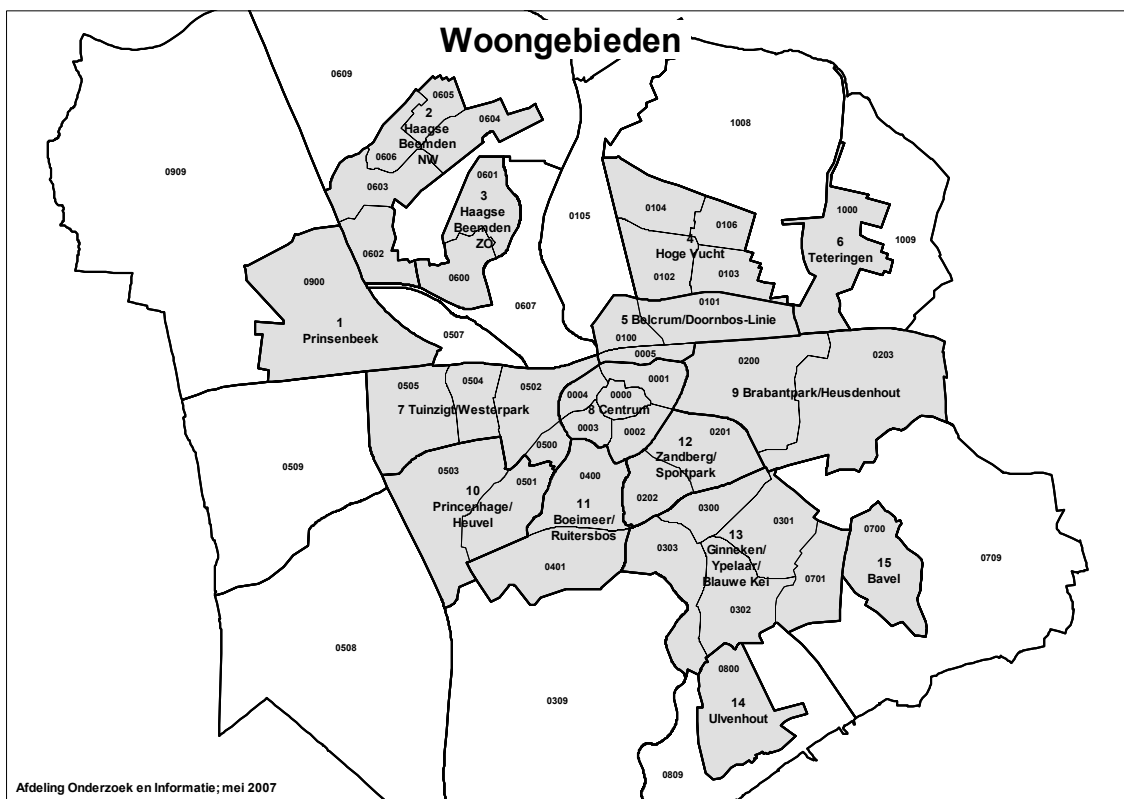
De Jeugdtafels wensen zowel informatie op centraal niveau (stad) als decentraal niveau. Vandaar dat is afgesproken dat indien mogelijk de gegevens op het niveau van Breda totaal en op het niveau van de Bredase woongebieden worden weergegeven (figuur 4).²

In deze rapportage is de indeling naar woongebieden aangehouden voor de thema's demografie, economie, onderwijs en leefbaarheid en veiligheid. Voor het thema gezondheid en welzijn is niet naar de Bredase woongebieden gerapporteerd. Voor dit thema fungeren twee GGD-onderzoeken als bron, namelijk de Jongerenenquête van 2003 en een onderzoek naar overgewicht onder Bredase jongeren uit 2004. In de jongerenenquête zijn steekproeven getrokken onder:

- jongeren van 12 tot en met 18 jaar in Breda;
- jongeren uit de aandachtswijken (Fellenoord, Geeren-Zuid, Geeren-Noord, Brabantpark, Haagpoort, Heuvel, Tuinzigt en Kesteren)
- allochtone jongeren (Marokkanen, Antillianen/Surinamers/Arubanen en Turken);
- jongeren uit de voormalige randgemeenten (Bavel, Teteringen, Ulvenhout en Prinsenbeek).

Ook de studie naar overgewicht bij de Bredase jeugd kent geen onderverdeling naar Bredase woongebieden. Hier is wel gerapporteerd op districtsniveau: Centrum, Noord, Oost, Zuid-Oost, Zuid, West, Noord-West, Bavel, Ulvenhout, Prinsenbeek en Teteringen.

Figuur 4 Woongebieden Breda

² Breda is geografisch ingedeeld in 193 subbuurten, 53 buurten, 11 wijken en 5 districten. Daarnaast kent Breda 15 woongebieden. Gekozen is voor de gebiedsindeling die ook in de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête wordt gehanteerd. Dit betekent dat de buurt 'Station' wordt meegeteld bij het woongebied Belcrum/Doornbos-Linie.

Figuur 5 vermeldt naast de informatiebronnen ook de peildatum en de leeftijdscategorieën waarop de gegevens betrekking hebben.

Figuur 5 Informatiebronnen, peildatum en leeftijdscategorieën

	Bronnen	Peildatum	Leeftijd
Demografie	Bredata (O&I)	1 januari 2007	0-24 jaar
Economie			
• sociaal minimum	• Armoedeprofiel (O&I)	• 2006	
• niet-werkende werkzoekenden	• CWI; GBA (bewerking O&I)	• 1 januari 2007	• 15-24 jaar
Gezondheid en Welzijn			
	• Jongerenenquête (GGD)	• 2003	• 12-18 jaar
	• onderzoek overgewicht (GGD)	• 2004	• 6-14 jaar
Onderwijs			
• onderwijsrichting, doelgroopleerling en voortijdig schoolverlaters	• Leerlingenadministratie (O&I)	• 1 oktober 2006	• naar schoolsoort; 16-23 jaar (voortijdig schoolverlaters)
• kinderopvang en peuterspeelzaal	• registratie vakdirectie Maatschappelijke Ontwikkeling	• 2007	
Leefbaarheid en veiligheid			
	• Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête (O&I)	• maart 2006- maart 2007	15-24 jaar
	• Veiligheidsmonitor 2006 (O&I)	• 2005	

2.4. Landelijke lijst

Op de landelijke lijst van *Kinderen in Tel* (2007), dat een kwantitatief beeld biedt per gemeente van de welzijn van kinderen in Nederland, staat Breda op de 57^e plaats.³ In de lijst zijn 458 gemeenten opgenomen, die zijn gerangschikt van de gemeente die het laagste (dus het minste) scoort naar de hoogst scorende gemeente. In dit onderzoek staan de volgende thema's centraal: gezondheid, jeugdcriminaliteit, jeugdwerkloosheid, kinderen die niet in een gezin opgroeien, kinderen in achterstandswijken, kinderen in

³ Verwey-Jonker Instituut, *Kinderen in Tel. Databoek 2007*, januari 2007.

armoede, kindermishandeling, onderwijs en tienermoeders. Deze thema's zijn uitgesplitst naar indicatoren. Figuur 6 toont de scores van Breda per indicator. De gegevens betreffen het jaar 2005.

Figuur 6 Breda in *Kinderen in Tel* : landelijke ranglijst welzijn kinderen in gemeenten

Indicatoren	Rangorde	Scores
Kindersterfte (aantal 1-14 jarigen per 100.000 in die leeftijd)	165	18,22
Zuigelingssterfte (promillage 0-1 jaar per 1000 levend geboren)	252	2,92
Met delict voor rechter (% 12- t/m 21-jarigen)	51	4,07%
Werkloze jongeren (% 16 t/m 24 jaar)	92	3,76%
Kinderen in instituties (% 0- t/m 17-jarigen)	57	0,55%
Kinderen in achterstandswijken (% 0- t/m 17-jarigen)	108	10,28%
Kinderen in uitkeringsgezin (% 0- t/m 17-jarigen)	34	8,26%
Melding kindermishandeling (% 0- t/m 17-jarigen)	128	0,47%
Achterstandsleerlingen (leergewicht > 0)	150	20,24%
Relatief verzuim (% leerlingen als % van totaal aantal leerplichtigen)	23	3,15%
Speelruimte (aantal 0- t/m 17-jarigen per hectare speelruimte)	132	72
Tienermoeders (% 15- t/m 19-jarigen)	94	0,85%

2.5. Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken worden achtereenvolgens de thema's demografie (hoofdstuk 3), economie (hoofdstuk 4), gezondheid en welzijn (hoofdstuk 5), onderwijs (hoofdstuk 6) en leefbaarheid en veiligheid (hoofdstuk 7) behandeld.

De gegevens per thema's worden uitgesplitst naar woongebieden en afwisselend in beeld gebracht aan de hand van tabellen, grafieken en kaarten op basis van het Geografisch Informatiesysteem (GIS).

De tabellen die zijn uitgesplitst naar woongebieden zijn veelal op twee manieren weergegeven:

- **herkomst** gegevens in Breda: gegevens op het niveau van Breda vormen het uitgangspunt; deze gegevens worden verdeeld naar de woongebieden in Breda (niveau Breda=100%)
- gegevens **per woongebied** in Breda: gegevens op het niveau van de afzonderlijke woongebieden in Breda vormen het uitgangspunt; deze gegevens worden berekend per afzonderlijk woongebied in Breda (niveau afzonderlijk woongebied=100%).

Ook de GIS-kaarten voor de thema's demografie, economie en onderwijs zijn zowel naar herkomst van de woongebieden als per woongebied weergegeven. De GIS-kaarten die in het kader van de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête zijn opgesteld geven de scores per woongebied op een bepaalde vraag of onderwerp weer.

Voor het thema gezondheid en welzijn zijn geen tabellen of GIS-kaarten naar woongebieden opgenomen, omdat in de bronnen die voor dit hoofdstuk zijn gebruikt (GGD) niet op het niveau van de Bredase woongebieden is gerapporteerd.

Gezien het inventariserende karakter van de rapportage worden geen dwarsverbanden gelegd tussen de verschillende thema's of de afzonderlijke aspecten binnen één thema. Omdat het inventariseren van informatie het doel van dit onderzoek vormt, is er voor gekozen de tabellen in de hoofdrapportage, en niet in een afzonderlijke bijlage, op te nemen.

De hoofdstukken worden afgesloten met korte samenvattingen waarin een selectie van bevindingen ten aanzien van enkele subthema's op het terrein van demografie, economie, gezondheid en welzijn, onderwijs, en leefbaarheid en veiligheid in beeld worden gebracht.

3. Demografie

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de demografische situatie van de jongeren in Breda beschreven. Hierbij komen de volgende onderwerpen aan de orde: leeftijd, geslacht, etniciteit en samenstelling huishouden.

Per 1 januari 2007 wonen in Breda 51.221 jongeren in de leeftijdscategorie van 0-24 jaar (figuur 7). Dit is 30% van het totale inwonertal van Breda (170.495). De grootste groep van de Bredase jongeren woont in de Haagse Beemden Noord West (12,4%) en ongeveer 10% in Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei en in Hoge Vucht. De minste jongeren wonen in Boeimeer/Ruitersbos (3,8%), het Buitengebied (3,4%), Bavel (3,2%), Teteringen (3,0%) en Ulvenhout (2,2%).

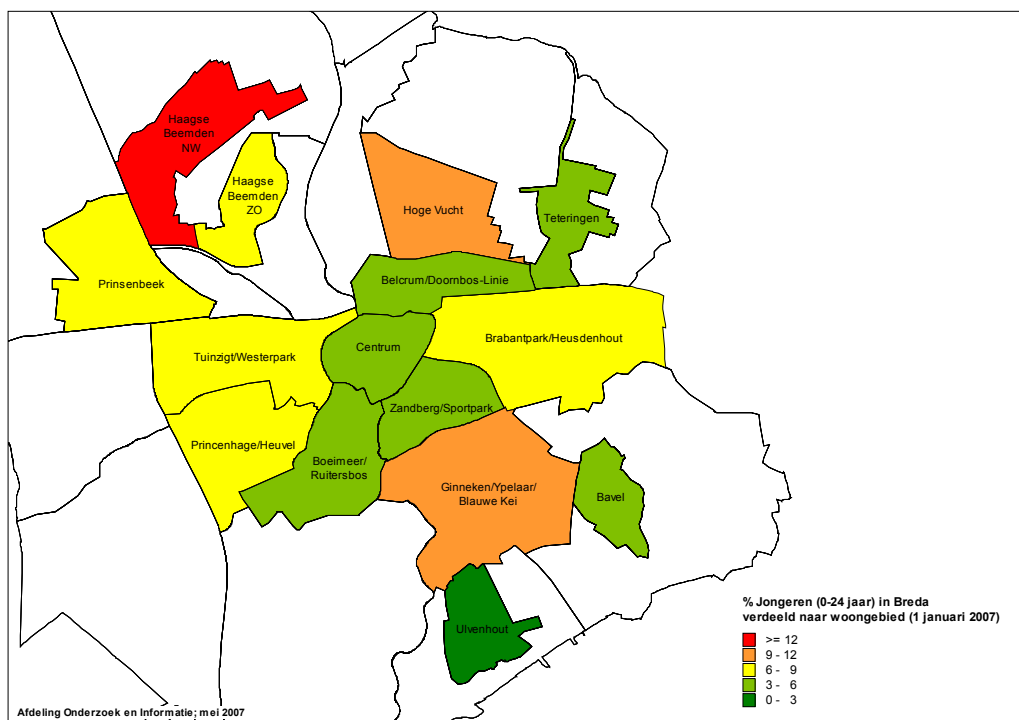
Figuur 7 Jongeren (0-24 jaar) in Breda, 1 januari 2007

	Aantal jongeren	Herkomst (in % Breda totaal)	Per woongebied (in %)
Centrum	2.687	5,2	25,5
Belcrum/Doornbos-Linie	2.647	5,2	31,9
Hoge Vucht	4.899	9,6	31,5
Brabantpark/Heusdenhout	4.196	8,2	28,7
Zandberg/Sportpark	2.890	5,6	34,2
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	5.254	10,3	27,0
Boeimeer/Ruitersbos	1.940	3,8	24,6
Tuinzicht/Westerpark	3.923	7,7	31,6
Princenhage/Heuvel	3.974	7,8	28,0
Haagse Beemden ZO	3.355	6,6	34,8
Haagse Beemden NW	6.328	12,4	35,3
Bavel	1.617	3,2	30,6
Ulvenhout	1.134	2,2	25,9
Prinsenbeek	3.101	6,1	29,2
Teteringen	1.540	3,0	29,6
Buitengebied	1.736	3,4	29,1
Gemeente Breda	51.221	100,0	30,0

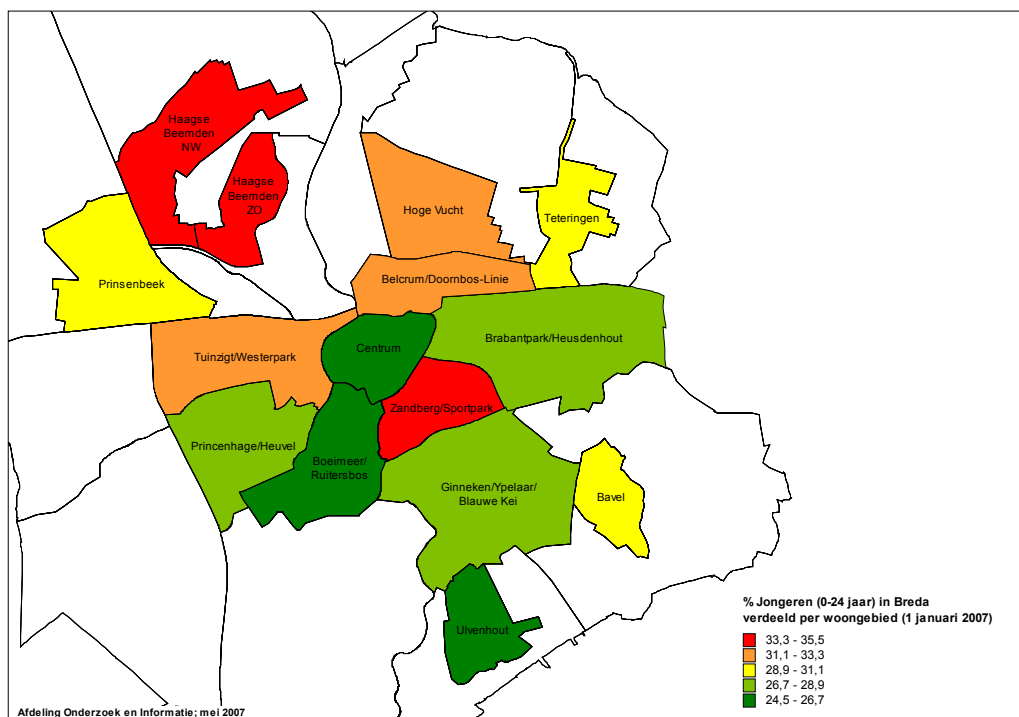
Een analyse per woongebied leert dat Haagse Beemden Noord West, Haagse Beemden Zuid Oost, Zandberg/Sportpark, Belcrum/Doornbos-Linie, Tuinzicht/Westerpark, Hoge Vucht en Bavel meer jongeren tellen dan het Bredase gemiddelde van 30% (figuur 7).

In figuur 8 en 9 is de spreiding van de jongeren in Breda nogmaals, maar ditmaal geografisch, weergegeven. Figuur 8 toont de herkomst van de jongeren in Breda, terwijl figuur 9 de verdeling van de jongeren per woongebied weergeeft.

Figuur 8 Herkomst jongeren (0-24 jaar) in Breda, 1 januari 2007

Figuur 9 Jongeren (0-24 jaar) per woongebied in Breda, 1 januari 2007

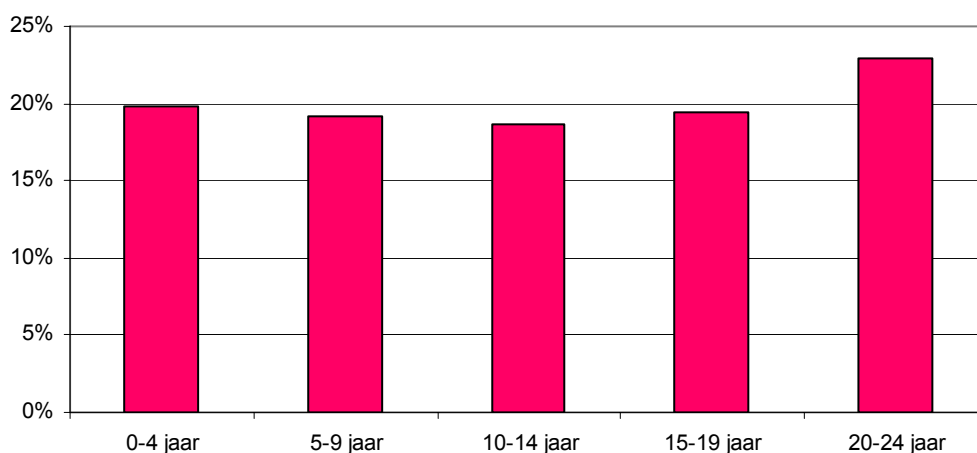

3.2. Leeftijd en geslacht

Leeftijd

Om inzicht te verkrijgen in de leeftijdsopbouw zijn de Bredase jongeren onderverdeeld in categorieën. De leeftijdscategorie 20-24 jaar vormt de grootste groep onder de Bredase jongeren (figuur 10). De overige leeftijdscategorieën zijn ongeveer gelijk verdeeld.

Figuur 10 Jongeren naar leeftijdscategorieën in Breda, 1 januari 2007

Figuur 10 toont dat Hoge Vucht, Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei en Haagse Beemden Noord West tezamen ruim een derde van de Bredase jongeren huisvesten in zowel de leeftijdscategorie 0-4 jaar (35,2%) als in de categorie 5-9 jaar (35,2%), de categorie 10-14 jaar (35,6%) en de categorie 15-19 jaar (33,3%). Van de Bredase jongeren van 20-24 jaar telt het Centrum het hoogste percentage (15,1%).

Figuur 11 Herkomst jongeren naar leeftijdscategorieën in Breda, 1 januari 2007 (in procenten)

	0- 4 jaar	5- 9 jaar	10-14 jaar	15-19 jaar	20-24 jaar
Centrum	2,0	1,4	1,8	4,0	15,1
Belcrum/Doornbos-Linie	5,4	3,9	3,5	4,1	8,2
Hoge Vucht	9,9	9,2	8,8	10,0	9,8
Brabantpark/Heusdenhout	7,4	7,3	7,0	8,2	10,6
Zandberg/Sportpark	5,5	5,9	5,8	5,3	5,8
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	13,6	12,0	10,7	10,1	5,7
Boeimeer/Ruitersbos	4,4	4,5	3,6	3,6	3,0
Tuinzicht/Westerpark	9,1	7,4	5,5	6,6	9,3
Princenhage/Heuvel	8,6	7,1	6,6	7,1	9,1
Haagse Beemden ZO	5,4	5,4	7,1	8,3	6,6
Haagse Beemden NW	11,7	14,0	16,1	13,2	7,8

Vervolg figuur 11	0- 4 jaar	5- 9 jaar	10-14 jaar	15-19 jaar	20-24 jaar
Bavel	2,5	3,7	4,6	3,7	1,7
Ulvenhout	2,3	3,2	3,0	2,0	0,7
Prinsenbeek	6,8	7,4	7,6	5,9	3,2
Teteringen	2,6	4,1	3,8	3,4	1,4
Buitengebied	2,9	3,5	4,4	4,4	2,1
Gemeente Breda	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Een analyse van de leeftijdsopbouw per afzonderlijk woongebied in Breda leert dat niet alleen in het Centrum de jongeren van 20-24 jaar de grootste leeftijdscategorie vormen, maar ook in Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht, Brabantpark/Heusdenhout, Zandberg/Sportpark, Tuinzigt/Westerpark en Princenhage/Heuvel (figuur 12).

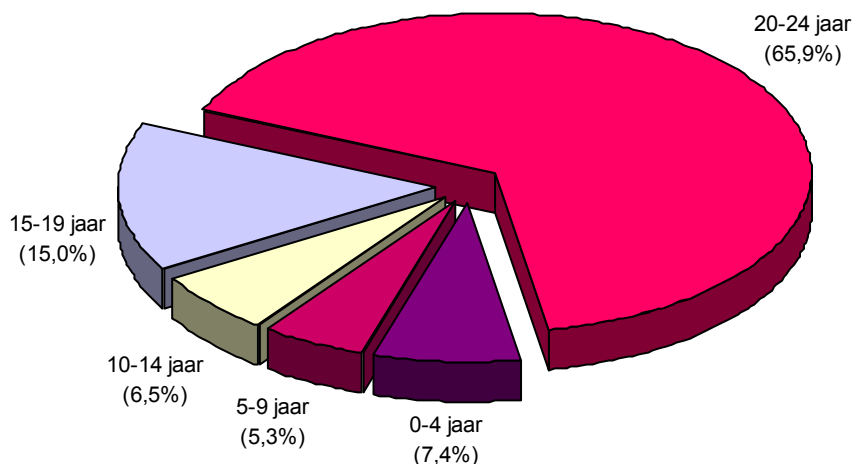
Figuur 12 Jongeren naar leeftijdscategorieën per woongebied in Breda, 1 januari 2007 (in procenten)

	0- 4 j.	5- 9 j.	10-14 j.	15-19 j.	20-24 j.	totaal
Centrum	7,4	5,3	6,5	15,0	65,9	100,0
Belcrum/Doornbos-Linie	20,7	14,6	12,7	15,5	36,5	100,0
Hoge Vucht	20,4	18,5	17,2	20,2	23,6	100,0
Brabantpark/Heusdenhout	17,9	17,0	15,9	19,5	29,7	100,0
Zandberg/Sportpark	19,3	19,9	19,1	18,3	23,4	100,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	26,2	22,4	19,4	19,1	12,8	100,0
Boeimeer/Ruitersbos	23,0	22,9	17,6	18,4	18,0	100,0
Tuinzigt/Westerpark	23,5	18,6	13,5	16,7	27,7	100,0
Princenhage/Heuvel	21,9	17,6	15,9	17,8	26,8	100,0
Haagse Beemden ZO	16,2	15,9	20,1	24,8	23,0	100,0
Haagse Beemden NW	18,8	21,7	24,4	20,7	14,4	100,0
Bavel	15,4	22,5	27,4	22,6	12,1	100,0
Ulvenhout	20,5	28,0	25,7	18,0	7,8	100,0
Prinsenbeek	22,1	23,3	23,5	19,0	12,2	100,0
Teteringen	17,3	25,9	23,8	22,1	10,8	100,0
Buitengebied	16,6	19,7	24,1	25,2	14,3	100,0
Gemeente Breda	19,8	19,2	18,7	19,4	22,9	100,0

Verder valt op dat de leeftijdsopbouw van de jongeren in het Centrum sterk afwijkt van de overige woongebieden (figuur 13).

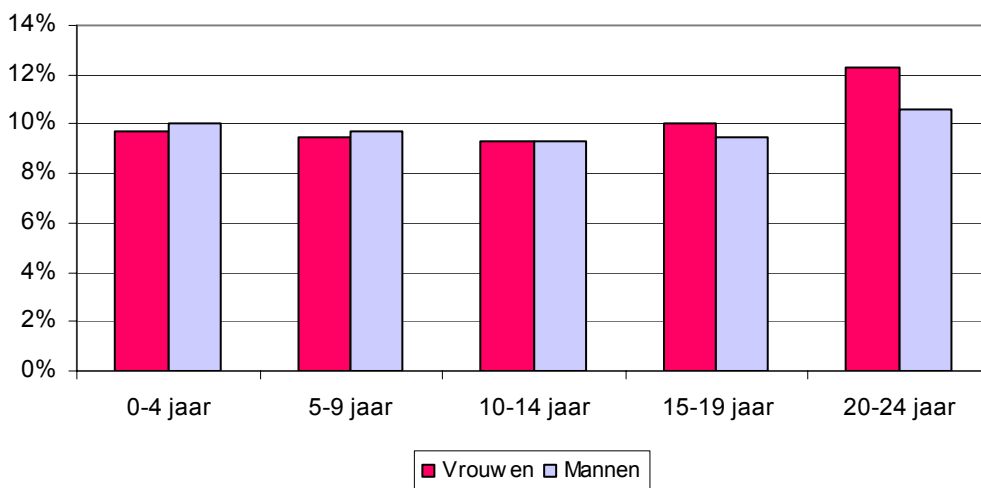
Figuur 13 Leeftijdopbouw jongeren in het Centrum, 1 januari 2007

Geslacht

Breda telt ongeveer evenveel mannen als vrouwen in de leeftijdscategorie van 0-24 jaar: 49,2% mannen en 50,8% vrouwen. Tot de groep jongeren van 0–9 jaar behoren meer mannen dan vrouwen, terwijl de groep jongeren van 15-24 jaar meer vrouwen kent (figuur 14). In de leeftijdscategorie 10-14 jaar is de verdeling evenredig. Ook de spreiding tussen vrouwen en mannen van 0-24 jaar per afzonderlijk woongebied is redelijk in evenwicht. Het verschil tussen het aandeel mannen en vrouwen in het Centrum is het grootst van alle woongebieden: 43,7% mannen en 56,3% vrouwen.

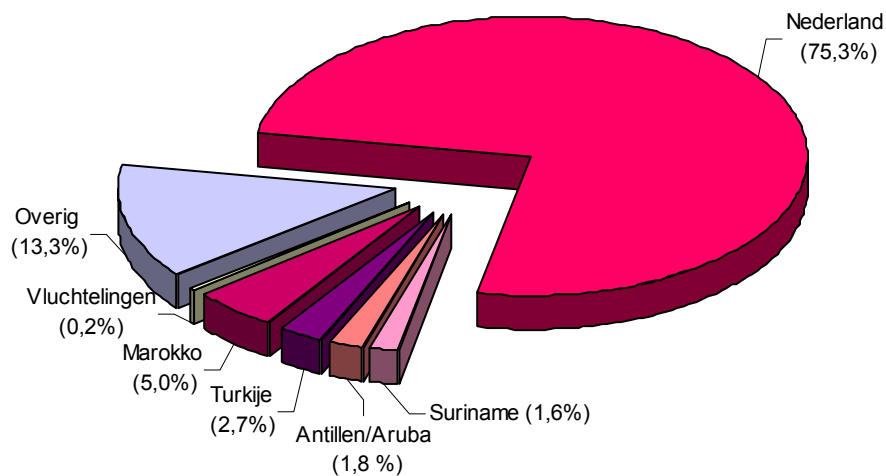
Figuur 14 Jongeren (0-24 jaar) naar geslacht in Breda, 1 januari 2007

3.3. Etniciteit

In figuur 15 is de verdeling van de Bredase jongeren naar etniciteit weergegeven.

Figuur 15 Jongeren (0-24 jaar) naar land van herkomst in Breda, 1 januari 2007

Driekwart van de jongeren die in Breda woont, is van Nederlandse afkomst. Daarnaast behoort 13,3% van de Bredase jongeren tot de categorie 'overig'. De verdere volgorde in de verdeling naar etniciteiten is: Marokkaans (5%), Turks (2,7%), Antilliaans/Arubaans (1,8%), Surinaams (1,6%) en vluchteling (0,2%).

Figuur 16 Herkomst jongeren naar etniciteit in Breda, 1 januari 2007 (in procenten)

	N*	S*	A*	T*	M*	V*	O*
Centrum	5,9	5,7	6,8	2,4	3,6	11,6	8,0
Belcrom/Doornbos-Linie	3,6	2,9	3,8	14,1	8,3	13,2	5,4
Hoge Vucht	5,2	20,0	21,4	39,0	39,4	28,9	13,7
Brabantpark/Heusdenhout	7,7	7,0	5,0	14,3	13,3	8,3	8,6
Zandberg/Sportpark	6,5	2,1	1,6	0,4	0,8	0,8	4,6
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	11,8	4,3	3,3	2,0	4,4	1,7	7,4
Boeimeer/Ruitersbos	4,4	1,3	1,7	0,4	0,4	0,0	2,7
Tuinzicht/Westerpark	7,4	7,7	10,2	12,7	7,0	9,1	7,9
Princenhage/Heuvel	7,4	6,7	9,1	6,9	10,9	14,9	8,4
Haagse Beemden ZO	6,7	6,3	8,7	1,1	3,3	1,7	7,8
Haagse Beemden NW	11,9	29,3	21,6	5,8	6,4	9,1	15,0
Bavel	3,8	1,3	2,0	0,0	0,4	0,0	1,6
Ulvenhout	2,7	0,2	0,2	0,0	0,3	0,0	1,2
Prinsenbeek	7,3	1,6	1,6	0,3	0,4	0,0	3,7
Teteringen	3,5	1,5	0,9	0,3	0,3	0,0	2,1
Buitengebied	4,0	2,1	2,0	0,4	0,7	0,8	1,7
Gemeente Breda	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*N=Nederlands, S=Surinaams, A=Antilliaans/Arubaans, T=Turks, M=Marokkaans, V=Vluchteling, O=Overig.

Wanneer per etniciteit wordt bekeken in welke mate de Bredase jongeren verspreid wonen in de verschillende woongebieden kunnen de volgende conclusies worden getrokken (figuur 16):

- Van de Turkse jongeren in Breda woont bijna 40% in Hoge Vucht. Daarnaast wonen ook in Brabantpark/Heusdenhout (14,3%), in Belcrum/Doornbos-Linie (14,1%) en in Tuinzigt/Westerpark (12,7%) relatief veel jongeren van Turkse afkomst.
- In Hoge Vucht woont tevens bijna 40% van de Marokkaanse jongeren in Breda. Andere woongebieden waar relatief veel Marokkaanse jongeren wonen, zijn Brabantpark/Heusdenhout (13,3%) en Princenhage/Heuvel (10,9%).
- Van de Surinaamse en Antilliaanse/Arubaanse jongeren in Breda woont een groot aandeel in Haagse Beemden Noord West (respectievelijk 29,3% en 21,6%) en in Hoge Vucht (respectievelijk 20% en 21,4%).
- Ook voor de categorie 'overig' in Breda geldt dat Haagse Beemden Noord West (15%) en in Hoge Vucht (13,7%) de hoogste percentages tellen.
- Van de jonge vluchtelingen in Breda woont bijna 29% in Hoge Vucht. Verder wonen relatief veel jonge vluchtelingen in Princenhage/Heuvel (14,9%), in Belcrum/Doornbos-Linie (13,2%) en in het Centrum (11,6%).

Figuur 17 Jongeren naar etniciteit per woongebied in Breda, 1 januari 2007 (in procenten)

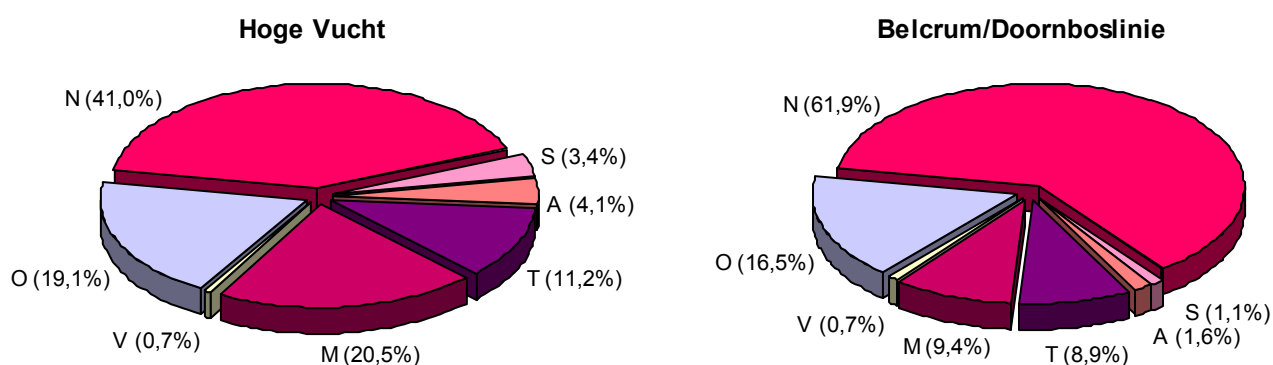
	N*	S*	A*	T*	M*	V*	O*	Tot.
Centrum	74,3	1,5	2,0	1,1	3,0	0,5	17,6	100,0
Belcrum/Doornbos-Linie	61,9	1,1	1,6	8,9	9,4	0,7	16,5	100,0
Hoge Vucht	41,0	3,4	4,1	11,2	20,5	0,7	19,1	100,0
Brabantpark/Heusdenhout	70,5	1,4	1,1	4,8	8,1	0,2	13,9	100,0
Zandberg/Sportpark	87,1	0,6	0,5	0,2	0,7	0,0	10,8	100,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	86,5	0,7	0,6	0,5	2,1	0,0	9,6	100,0
Boeimeer/Ruitersbos	88,2	0,6	0,8	0,3	0,5	0,0	9,6	100,0
Tuinzigt/Westerpark	72,9	1,6	2,4	4,5	4,6	0,3	13,7	100,0
Princenhage/Heuvel	72,3	1,4	2,1	2,4	7,0	0,5	14,3	100,0
Haagse Beemden ZO	77,2	1,5	2,4	0,4	2,5	0,1	15,8	100,0
Haagse Beemden NW	72,8	3,8	3,2	1,3	2,6	0,2	16,2	100,0
Bavel	90,7	0,7	1,2	0,0	0,6	0,0	6,9	100,0
Ulvenhout	91,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,0	7,5	100,0
Prinsenbeek	90,5	0,4	0,5	0,1	0,3	0,0	8,1	100,0
Teteringen	88,4	0,8	0,5	0,3	0,5	0,0	9,5	100,0
Buitengebied	89,8	1,0	1,1	0,3	1,0	0,1	6,7	100,0
Gemeente Breda	75,3	1,6	1,8	2,7	5,0	0,2	13,3	100,0

*N=Nederlands, S=Surinaams, A=Antilliaans/Arubaans, T=Turks, M=Marokkaans, V=Vluchteling, O=Overig.

Een analyse van de etniciteit per afzonderlijk woongebied in Breda leert dat de volgende woongebieden meer jongeren van niet-Nederlandse afkomst tellen dan gemiddeld in Breda: Centrum, Tuinzigt/Westerpark, Haagse Beemden Noord West, Princenhage/Heuvel, Brabantpark/Heusdenhout, Belcrum/Doornbos-Linie en Hoge Vucht (figuur 17). Vooral in Hoge Vucht (41%) en Belcrum/Doornbos-Linie (61,9%) wonen

relatief weinig jongeren van Nederlandse afkomst. De verdeling naar etniciteit in deze woongebieden ziet er als volgt uit (figuur 18):

Figuur 18 Jongeren naar etniciteit in Hoge Vucht en Belcrum/Doornbos-Linie, 1 januari 2007

3.4. Samenstelling huishouden

De gezinssituatie van de Bredase jongeren wordt op basis van de volgende indicatoren beschreven: het aantal eenoudergezinnen en het aantal kinderen binnen een gezin.

Eenoudergezinnen

Figuur 19 Eenoudergezinnen in Breda, 1 januari 2007

	Aantal eenoudergezinnen	Herkomst (in % Breda totaal)	Per woongebied (in %)
Centrum	308	3,8	5,3
Belcrum/Doornbos-Linie	427	5,3	11,7
Hoge Vucht	932	11,5	13,6
Brabantpark/Heusdenhout	637	7,9	9,6
Zandberg/Sportpark	394	4,9	11,8
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	873	10,8	10,3
Boeimeer/Ruitersbos	326	4,0	9,1
Tuinzicht/Westerpark	729	9,0	14,0
Princenhage/Heuvel	803	9,9	12,4
Haagse Beemden ZO	581	7,2	15,4
Haagse Beemden NW	1.091	13,5	15,7
Bavel	186	2,3	9,2
Ulvenhout	141	1,7	7,8
Prinsenbeek	360	4,4	8,7
Teteringen	200	2,5	9,8
Buitengebied	122	1,5	6,4
Gemeente Breda	8.110	100,0	11,2

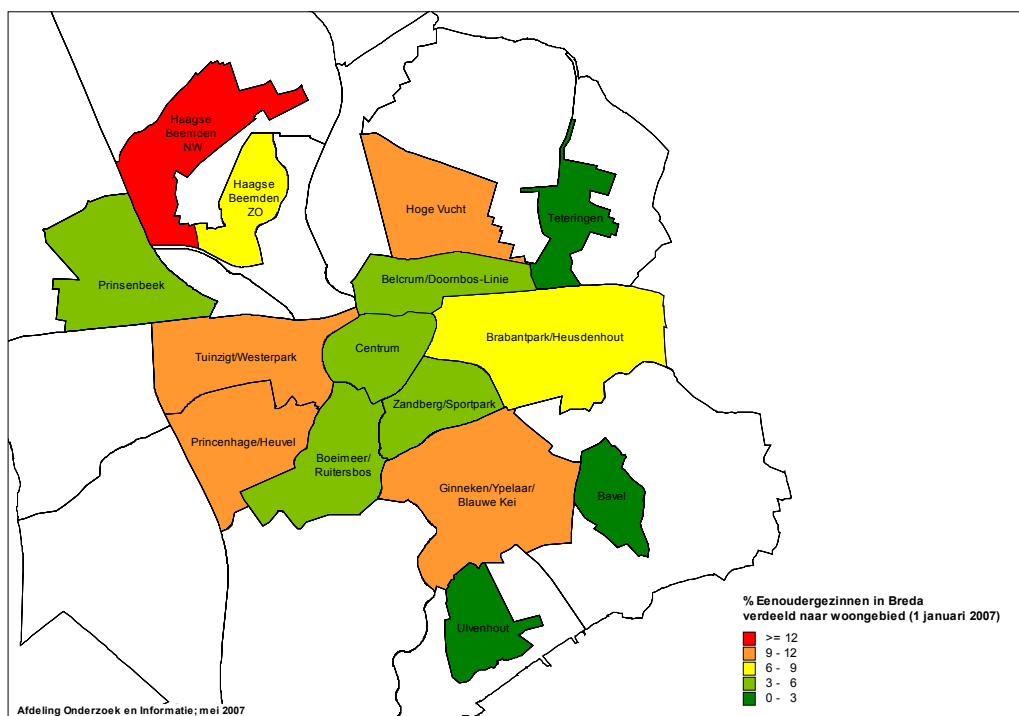

Uit de spreiding van de eenoudergezinnen binnen de gehele gemeente blijkt dat van de eenoudergezinnen in Breda de meeste in Haagse Beemden Noord West (13,5%), Hoge Vucht (11,5%) en Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei (10,8%) wonen (figuur 19). Eerder is al geconstateerd dat in deze drie gebieden de grootste groepen jongeren zijn gehuisvest.

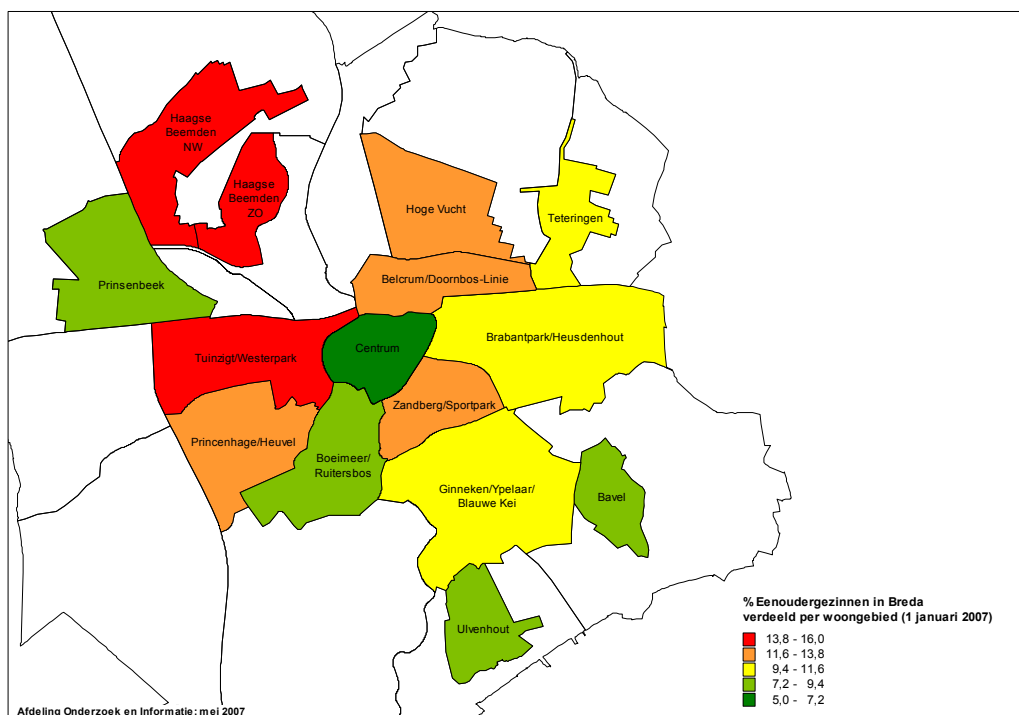
Het aandeel eenoudergezinnen per afzonderlijk woongebied loopt uiteen van 5,3% in het Centrum tot 15,7% in Haagse Beemden Noord West. In de volgende woongebieden wonen meer eenoudergezinnen dan het Bredase gemiddelde (11,2%): Haagse Beemden Noord West, Haagse Beemden Zuid Oost, Tuinzigt/Westerpark, Hoge Vucht, Princenhage/Heuvel, Zandberg/Sportpark en Belcrum/Doornbos-Linie (figuur 19).

In figuur 20 en 21 is de spreiding van de eenoudergezinnen in Breda geografisch in kaart gebracht. Figuur 20 toont de herkomst van de eenoudergezinnen in Breda, terwijl figuur 21 de verdeling van de eenoudergezinnen per woongebied weergeeft.

Figuur 20 Herkomst eenoudergezinnen in Breda, 1 januari 2007

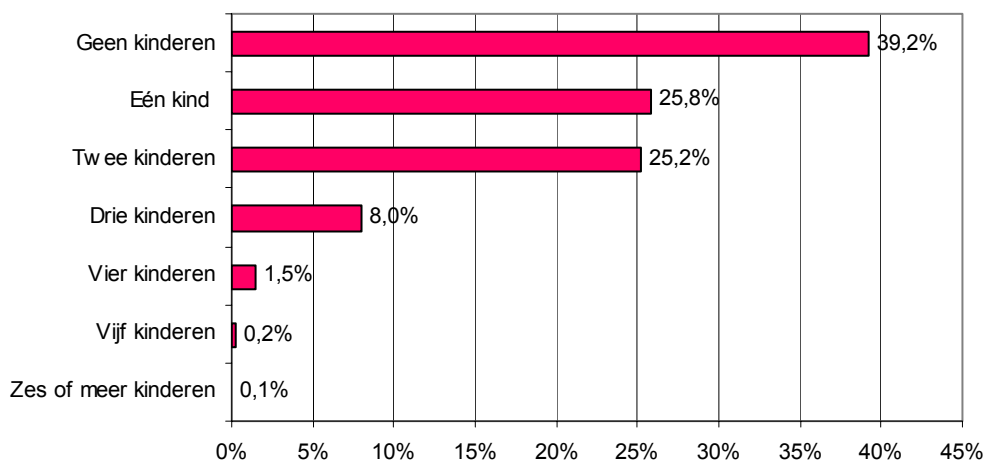
Figuur 21 Eenoudergezinnen per woongebied in Breda, 1 januari 2007

Aantal kinderen in gezin

In Breda wonen ruim 40.000 gezinnen. Bijna 40% van deze gezinnen heeft geen kinderen (figuur 22). Iets meer dan de helft van de Bredase gezinnen bestaat uit één of twee kinderen. Verder heeft 8% drie kinderen en 1,8% vier kinderen of meer.

Figuur 22 Gezinnen naar kinderaantal in Breda, 1 januari 2007

Uit een analyse van de gezinnen naar kinderaantal per afzonderlijk woongebied in Breda blijkt dat ongeveer de helft van het aantal gezinnen dat in het Centrum woont geen kinderen heeft (figuur 23). Dit is meer dan het Bredase gemiddelde van 39,2%. Alleen Haagse Beemden Zuid Oost (26%), Haagse Beemden Noord West (26,4%), Zandberg/Sportpark (33,8%), Belcrum/Doornbos-Linie (37,3%) en Tuinzigt/Westerpark

(33,1%) tellen minder gezinnen zonder kinderen dan gemiddeld in Breda. Tot slot valt op dat het aandeel grote gezinnen (4 kinderen of meer) in Hoge Vucht aanmerkelijk hoger ligt (3,8%) dan het Bredase gemiddelde (1,8%).

Figuur 23 Gezinnen naar kinderaantal per woongebied in Breda, 1 januari 2007 (in procenten)

	0	1	2	3	4	5	6+	Tot.
Centrum	55,4	28,3	11,4	3,6	1,1	0,2	0,0	100,0
Belcrum/Doornbos-Linie	37,3	31,9	23,2	5,8	1,3	0,3	0,1	100,0
Hoge Vucht	39,5	27,1	21,4	8,2	2,6	0,7	0,5	100,0
Brabantpark/Heusdenhout	43,5	24,9	22,6	7,2	1,4	0,3	0,1	100,0
Zandberg/Sportpark	33,8	24,9	26,9	12,1	2,0	0,2	0,1	100,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	43,7	21,8	24,6	8,2	1,5	0,1	0,0	100,0
Boeimeer/Ruitersbos	45,4	23,5	21,2	8,5	1,1	0,2	0,1	100,0
Tuinzicht/Westerpark	33,1	33,8	25,8	5,9	1,1	0,1	0,1	100,0
Princenhage/Heuvel	40,7	29,7	22,6	5,6	1,3	0,1	0,1	100,0
Haagse Beemden ZO	26,0	31,5	32,0	8,9	1,2	0,3	0,1	100,0
Haagse Beemden NW	26,4	29,6	32,5	9,6	1,6	0,2	0,1	100,0
Bavel	40,7	19,9	29,5	8,1	1,5	0,3	0,1	100,0
Ulvenhout	49,6	17,2	22,5	9,3	1,3	0,0	0,0	100,0
Prinsenbeek	44,0	19,4	27,5	8,0	0,9	0,0	0,0	100,0
Teteringen	44,0	20,3	25,5	8,7	1,4	0,1	0,0	100,0
Buitengebied	45,5	19,3	24,1	9,2	1,7	0,1	0,1	100,0
Gemeente Breda	39,2	25,8	25,2	8,0	1,5	0,2	0,1	100,0

3.5. Samenvatting

In deze samenvatting worden enkele subthema's op demografisch terrein in beeld gebracht. In figuur 24 is het percentage jongeren, allochtonen en eenoudergezinnen per woongebied afgezet tegen het Bredase gemiddelde.

Figuur 24 kan als volgt worden samengevat:

- Het woongebied Hoge Vucht scoort op de drie geselecteerde subthema's boven het Bredase gemiddelde.
- Naast Hoge Vucht tellen ook Haagse Beemden Noord West, Haagse Beemden Zuid Oost, Zandberg/Sportpark, Belcrum/Doornbos-Linie en Tuinzicht/Westerpark meer jongeren dan het Bredase gemiddelde.
- In Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Brabantpark/Heusdenhout wonen relatief veel jongeren van Surinaamse, Antilliaanse/Arubaanse, Turkse en Marokkaanse afkomst.
- Het percentage eenoudergezinnen ligt in Hoge Vucht, Tuinzicht/Westerpark, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West boven het Bredase gemiddelde.

Figuur 24 Samenvatting demografie jongeren in Breda

	Jongeren	Etniciteit*	Eenouder-gezinnen
Centrum	Green	Yellow	Green
Belcrum/Doornbos-Linie	Red	Red	Yellow
Hoge Vucht	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Yellow	Red	Yellow
Zandberg/Sportpark	Red	Green	Yellow
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Yellow	Green	Yellow
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Green	Yellow
Tuinzicht/Westerpark	Red	Yellow	Red
Princenhage/Heuvel	Green	Yellow	Yellow
Haagse Beemden ZO	Red	Yellow	Red
Haagse Beemden NW	Red	Yellow	Red
Bavel	Yellow	Green	Yellow
Ulvenhout	Green	Green	Green
Prinsenbeek	Yellow	Green	Green
Teteringen	Yellow	Green	Yellow
Buitengebied	Yellow	Green	Green

*Surinaams, Antilliaans/Arubaans, Turks en Marokkaans.

Legenda

Green	(ver) onder Bredase gemiddelde
Yellow	rond Bredase gemiddelde
Red	(ver) boven Bredase gemiddelde

4. Economie

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komen twee thema's aan de orde die illustratief zijn voor de economische situatie van jongeren: het sociaal minimum en de niet-werkende werkzoekenden.

4.2. Sociaal minimum

In Breda heeft 10,8% van de gezinnen een inkomen op het niveau van het sociaal minimum.⁴ Verder valt 7,5% van de gezinnen in de categorie 'langdurig sociaal minimum': deze gezinnen leven al drie jaar of langer op het sociaal minimum.

Wanneer wordt gekeken naar de spreiding binnen de gemeente van de gezinnen die (langdurig) leven op het sociaal minimum, blijkt dat relatief veel van deze gezinnen in Hoge Vucht wonen (figuur 25). Van de Bredase gezinnen met een sociaal minimum woont 20,2% in Hoge Vucht, terwijl van de Bredase gezinnen die langdurig leven op een sociaal minimum 21% in Hoge Vucht woonachtig zijn. Andere woongebieden die meer dan 10% van de Bredase gezinnen met een inkomen op (langdurig) sociaal minimum huisvesten, zijn: Princenhage/Heuvel, Centrum, Tuinzigt/Westerpark en Haagse Beemden Noord West. In het Buitengebied en Ulvenhout moeten relatief weinig gezinnen (langdurig) van het sociaal minimum rondkomen.

Figuur 25 Herkomst gezinnen met (langdurig) sociaal minimum in Breda, 2006 (in procenten)

	Sociaal minimum	Langdurig sociaal minimum
Centrum	11,8	10,9
Belcrum/Doornbos-Linie	6,3	6,3
Hoge Vucht	20,2	21,0
Brabantpark/Heusdenhout	9,6	9,5
Zandberg/Sportpark	1,2	1,2
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	5,3	5,5
Boeimeer/Ruitersbos	1,8	2,0
Tuinzigt/Westerpark	10,6	10,6
Princenhage/Heuvel	13,3	12,8
Haagse Beemden ZO	4,5	4,3
Haagse Beemden NW	10,5	10,9
Bavel	1,2	1,2
Ulvenhout	0,8	0,8
Prinsenbeek	1,3	1,2
Teteringen	1,2	1,2
Buitengebied	0,4	0,3
Gemeente Breda	100,0	100,0

⁴ Deze gegevens zijn afkomstig uit het *Armoedeprofiel Breda 2006* (afdeling Onderzoek en Informatie) en hebben betrekking op het jaar 2006.

Uit een analyse per afzonderlijk woongebied blijkt dat in de volgende woongebieden meer gezinnen met een (langdurig) sociaal minimum leven dan gemiddeld in Breda: Hoge Vucht, Princenhage/Heuvel, Tuinzigt/Westerpark, Belcrum/Doornbos-Linie, Centrum, Haagse Beemden Noord West en Brabantpark/Heusdenhout (figuur 26).

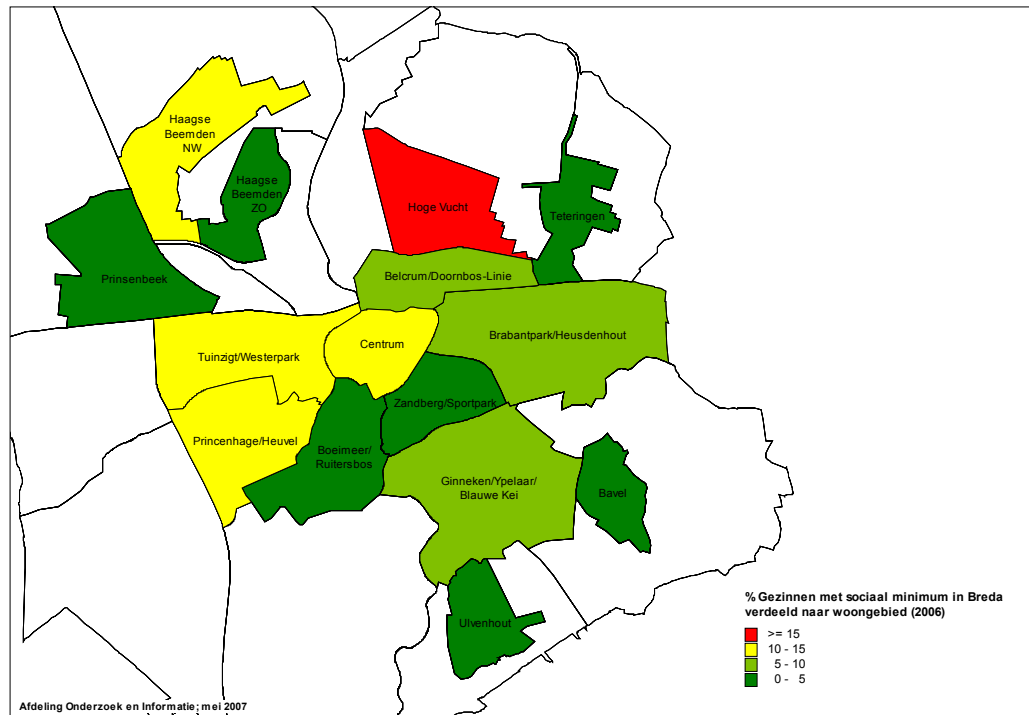
Figuur 26 Gezinnen met (langdurig) sociaal minimum in Breda per woongebied, 2006 (in procenten)

	Sociaal minimum	Langdurig sociaal minimum
Centrum	14,6	9,4
Belcrum/Doornbos-Linie	15,8	11,1
Hoge Vucht	23,0	16,7
Brabantpark/Heusdenhout	11,3	7,9
Zandberg/Sportpark	2,8	2,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	4,9	3,6
Boeimeer/Ruitersbos	4,0	3,1
Tuinzigt/Westerpark	15,8	11,1
Princenhage/Heuvel	16,4	11,0
Haagse Beemden ZO	9,3	6,2
Haagse Beemden NW	11,9	8,6
Bavel	4,5	3,3
Ulvenhout	3,3	2,3
Prinsenbeek	2,6	1,7
Teteringen	4,5	3,2
Buitengebied	1,4	0,8
Gemeente Breda	10,8	7,5

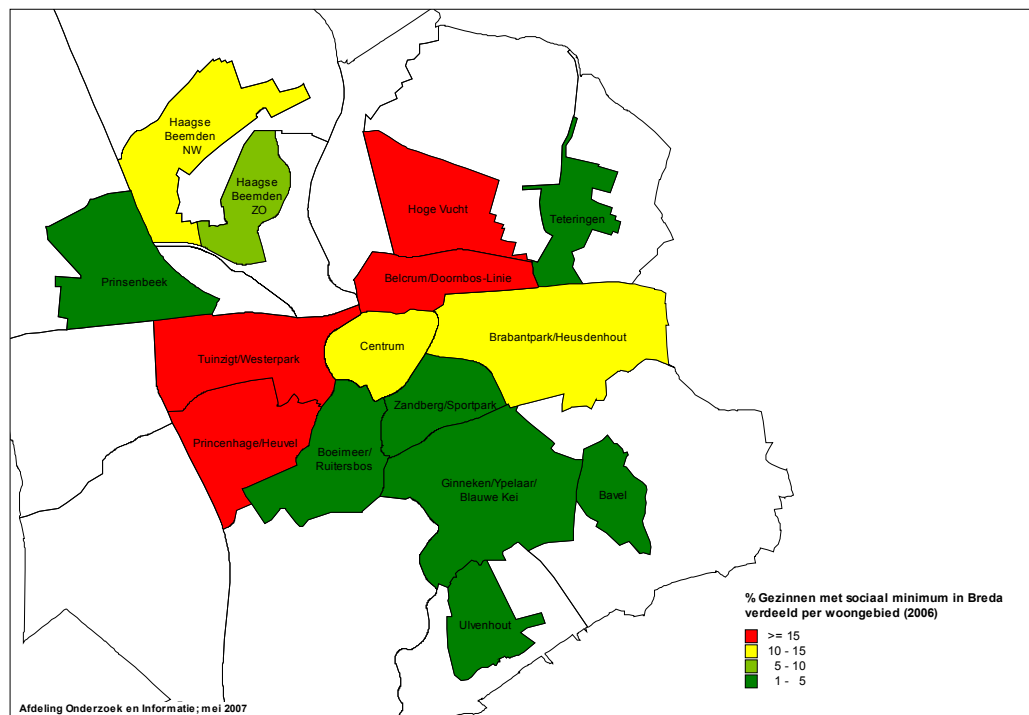
Figuur 27 en figuur 28 brengen de spreiding van de gezinnen met sociaal minimum in Breda geografisch in kaart. Figuur 27 toont de herkomst van de gezinnen met sociaal minimum in Breda, terwijl figuur 28 de verdeling van de gezinnen met sociaal minimum per woongebied weergeeft.

Figuur 27 Herkomst gezinnen met sociaal minimum in Breda, 2006

Figuur 28 Gezinnen met sociaal minimum per woongebied in Breda, 2006

4.3. Niet-werkende werkzoekenden

In Breda staan op 1 januari 2007 481 jongeren van 15-24 jaar geregistreerd als niet-werkende werkzoekenden (figuur 29). Dit betreft 2,2% van de jongeren van 15-24 jaar in Breda. Relatief veel van de niet-werkende werkzoekende jongeren in Breda wonen in Hoge Vucht (20,6%), Princenhage/Heuvel (14,3%) en Tuinzigt/Westerpark (12,1%). Bijna de helft van de niet-werkende werkzoekenden in Breda woont dus in deze drie woongebieden. In het Centrum, Haagse Beemden Noord West en Brabantpark/Heusdenhout ligt dit percentage rond de 10%.

Figuur 29 Niet-werkende werkzoekenden (15-24 jaar) in Breda, 1 januari 2007

	Aantal niet-werkende werkzoekenden*	Herkomst** (in % Breda totaal)	Per woongebied*** (in %)
Centrum	46	10,6	2,1
Belcrum/Doornbos-Linie	39	7,1	2,8
Hoge Vucht	99	20,6	4,6
Brabantpark/Heusdenhout	44	9,1	2,1
Zandberg/Sportpark	*	1,2	*
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	26	5,4	1,6
Boeimeer/Ruitersbos	*	0,6	*
Tuinzigt/Westerpark	58	12,1	3,3
Princenhage/Heuvel	69	14,3	3,9
Haagse Beemden ZO	21	4,4	1,3
Haagse Beemden NW	49	10,2	2,2
Bavel	*	0,4	*
Ulvenhout	*	0,8	*
Prinsenbeek	*	1,0	*
Teteringen	*	1,0	*
Buitengebied	*	1,0	*
Gemeente Breda	481	100,0	2,2

*Aantal niet-werkende werkzoekenden is kleiner dan 10.

**Bron: CWI; GBA, bewerking afdeling Onderzoek en Informatie.

***Dit percentage heeft geen relatie met het werkloosheidspercentage van het CBS of het percentage niet-werkende werkzoekenden van het CWI. Het CBS percenteert de werkloze beroepsbevolking op de totale beroepsbevolking en het CWI percenteert het aantal niet-werkende werkzoekende op de totale beroepsbevolking.

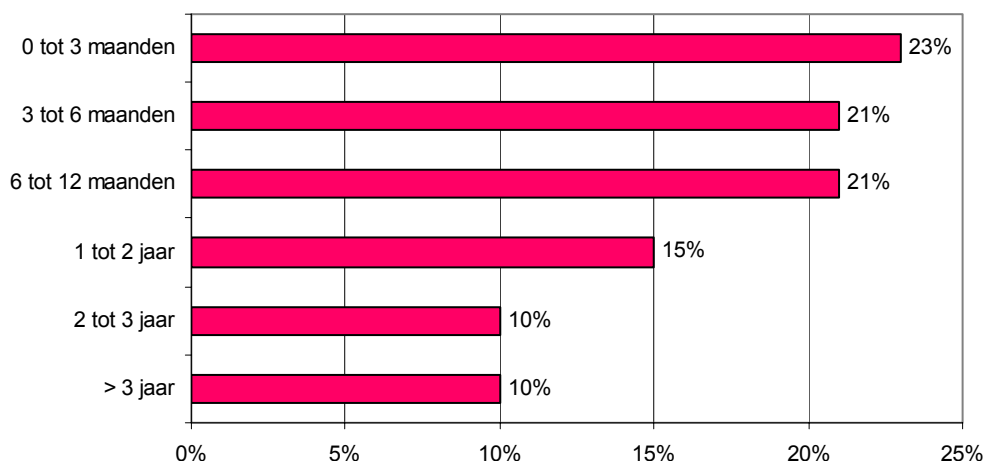
Uit een analyse per afzonderlijk woongebied blijkt dat met name in Hoge Vucht (4,6%), Princenhage/Heuvel (3,9%) en Tuinzigt/Westerpark (3,3%) (aanzienlijk) meer jongeren van 15-24 jaar als niet-werkende werkzoekenden staan geregistreerd dan het Bredase gemiddelde van 2,2% (figuur 29).

Bijna de helft van de groep niet-werkende werkzoekende jongeren in Breda is van Nederlandse afkomst. Daarnaast bestaat 43% uit niet-Westerse allochtonen en 10% uit Westerse allochtonen.

Uit figuur 30 blijkt dat ongeveer een kwart van de niet-werkende werkzoekende jongeren in Breda 0 tot 3 maanden op zoek is naar werk. Daarnaast zit een vijfde van de niet-werkende werkzoekende jongeren 3 tot 6 maanden zonder werk en ongeveer een vijfde is 6 tot 12 maanden op zoek naar werk. Tot slot staat van de niet-werkende werkzoekende jongeren 15% 1 tot 2 jaar ingeschreven en 20% meer dan 2 jaar.

In Hoge Vucht, het woongebied met de meeste jongere niet-werkenden werkzoekenden, ziet de verdeling naar werkloosheidsduur er als volgt uit: 52% van de niet-werkende werkzoekende jongeren is 0 tot 1 jaar ingeschreven, 15% 1 tot 2 jaar en 32% meer dan 2 jaar.

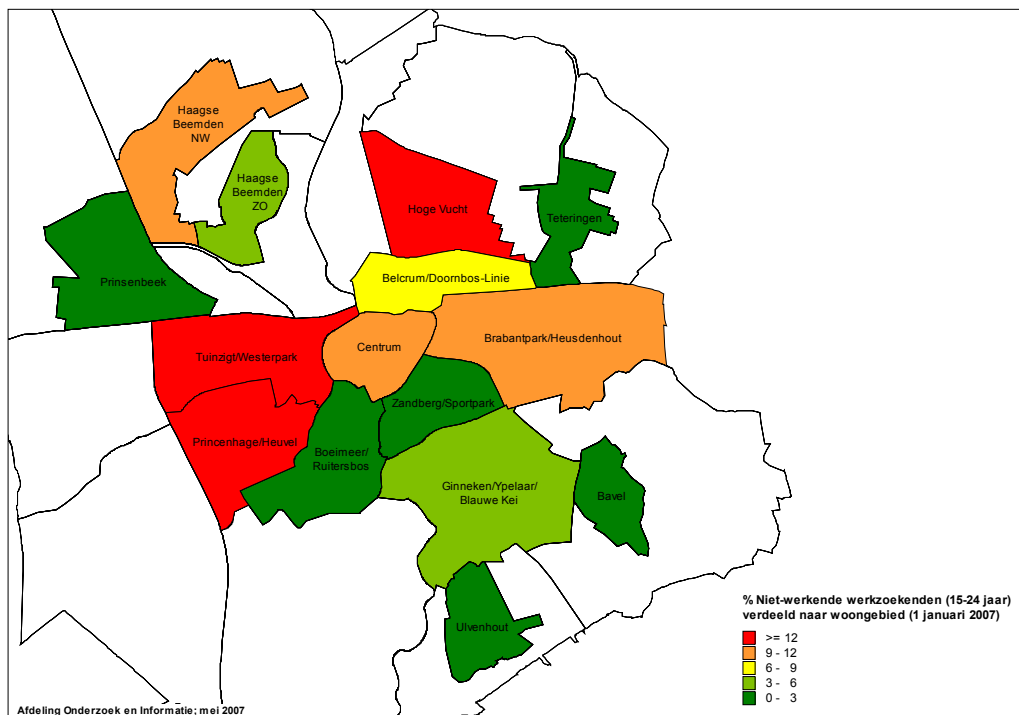
Figuur 30 Niet-werkende werkzoekenden (15-24 jaar) naar werkloosheidsduur in Breda, 1 januari 2007

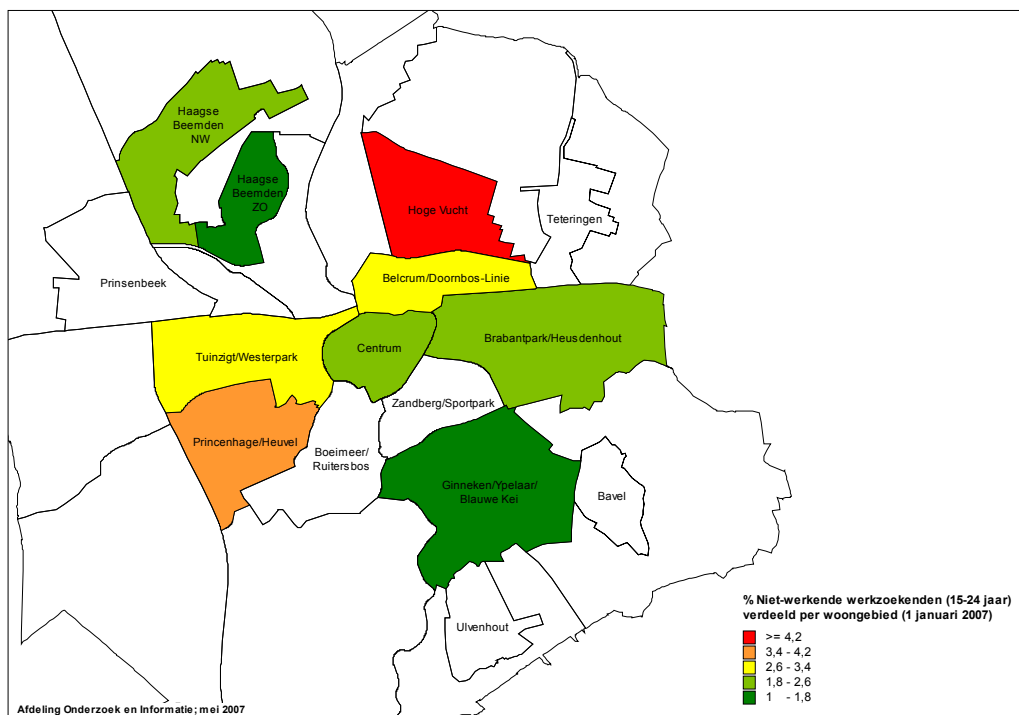
Bron: CWI; GBA, bewerking afdeling Onderzoek en Informatie.

In figuur 31 en 32 is de spreiding van de niet-werkende werkzoekenden van 15-24 jaar in Breda geografisch in beeld gebracht. Figuur 31 toont de herkomst van de niet-werkende werkzoekenden in Breda, terwijl figuur 32 de verdeling van de niet-werkende werkzoekenden per woongebied weergeeft.

Figuur 31 Herkomst niet-werkende werkzoekenden (15-24 jaar) in Breda, 1 januari 2007

Figuur 32 Niet-werkende werkzoekenden (15-24 jaar) per woongebied in Breda, 1 januari 2007

4.4. Samenvatting

In deze samenvatting worden enkele subthema's op economisch terrein in beeld gebracht. In figuur 33 is het percentage gezinnen met een (langdurig) sociaal minimum en niet-werkende werkzoekende jongeren per woongebied afgezet tegen het Bredase gemiddelde.

Figuur 33 kan als volgt worden samengevat:

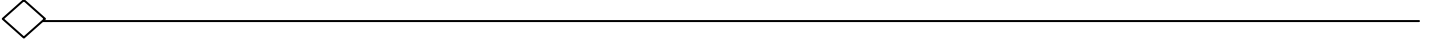
- De resultaten die boven het Bredase gemiddelde liggen, concentreren zich in enkele woongebieden.
- De woongebieden Hoge Vucht, Tuinzigt/Westerpark en Princenhage/Heuvel scoren op de drie geselecteerde subthema's boven het Bredase gemiddelde.
- Naast deze drie woongebieden tellen ook het Centrum en Belcrum/Doornbos-Linie meer gezinnen met een sociaal minimum dan het Bredase gemiddelde. In Belcrum/Doornbos-Linie leven ook relatief veel gezinnen langdurig op het sociaal minimum.

Figuur 33 Samenvatting economie jongeren in Breda

	Sociaal minimum	Langdurig sociaal minimum	Niet-werkende werkzoekenden
Centrum	Red	Yellow	Yellow
Belcrum/Doornbos-Linie	Red	Red	Yellow
Hoge Vucht	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Yellow	Yellow	Yellow
Zandberg/Sportpark	Green	Green	Green
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Green	Yellow
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Green	Green
Tuinzigt/Westerpark	Red	Red	Red
Princenhage/Heuvel	Red	Red	Red
Haagse Beemden ZO	Yellow	Yellow	Yellow
Haagse Beemden NW	Yellow	Yellow	Yellow
Bavel	Green	Green	Green
Ulvenhout	Green	Green	Green
Prinsenbeek	Green	Green	Green
Teteringen	Green	Green	Green
Buitengebied	Green	Green	Green

Legenda

Green	(ver) onder Bredase gemiddelde
Yellow	rond Bredase gemiddelde
Red	(ver) boven Bredase gemiddelde

5. Gezondheid en welzijn

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk staan de gezondheid en het welzijn van de Bredase jongeren centraal. Deze onderwerpen worden beschreven aan de hand van twee onderzoeken van de GGD West-Brabant, namelijk de *Jongerenenquête 2003* en een onderzoek naar het overgewicht bij de Bredase jeugd (*Gewichtige Zaken*, 2004).

Thema's

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de resultaten van de Jongerenenquête 2003 over de thema's gezondheid en welzijn, hulpvraag en jeugdzorg besproken. Gekozen is om de gegevens over deze thema's te beperken tot de kernvariabelen zoals die zijn benoemd in de Jongerenenquête 2003. Dit betekent dat in dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij onderwerpen die zijn opgenomen in figuur 34.

Figuur 34 Kernvariabelen Jongerenenquête GGD (2003) m.b.t. gezondheid en welzijn, hulpvraag en jeugdzorg

Gezondheid en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> - mening eigen gezondheid - aandoening/handicap - ongevallen - medische consumptie - ziek - ervaren geestelijke gezondheid - life events
Hulpvraag	<ul style="list-style-type: none"> - problemen - eventuele professionele hulp
Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> - personen/organisaties die informatie, advies of hulp kunnen geven

Het hoofdstuk wordt afgesloten met de conclusies van het onderzoek naar overgewicht onder de Bredase jongeren.

Niveau van rapportage

In de Jongerenenquête is niet naar de Bredase woongebieden gerapporteerd. Voor deze enquête zijn steekproeven getrokken onder:

- jongeren van 12 tot en met 18 jaar in Breda;
- jongeren uit de aandachtswijken (Fellenoord, Geeren-Zuid, Geeren-Noord, Brabantpark, Haagpoort, Heuvel, Tuinzigt en Kesteren)
- allochtone jongeren (Marokkanen, Antillianen/Surinamers/Arubanen en Turken);
- jongeren uit de voormalige randgemeenten (Bavel, Teteringen, Ulvenhout en Prinsenbeek).

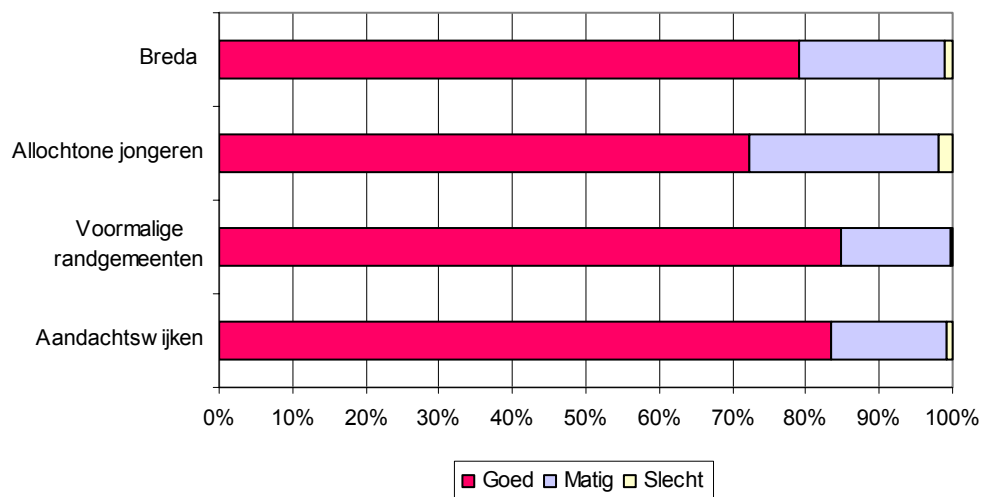
Ook de studie naar overgewicht bij de Bredase jeugd kent geen onderverdeling naar Bredase woongebieden. Hier is wel gerapporteerd op districtsniveau: Centrum, Noord, Oost, Zuid-Oost, Zuid, West, Noord-West, Bavel, Ulvenhout, Prinsenbeek en Teteringen.

5.2. Gezondheid en welzijn

Mening eigen gezondheid

Volgens de Jongerenenquête 2003 van de GGD ervaart 79% van de ondervraagde jongeren in Breda zijn eigen gezondheid als goed (figuur 35). De jongeren uit de aandachtswijken en de voormalige randgemeenten laten zich iets positiever uit: respectievelijk 84% en 85% bestempelt zijn gezondheid als goed. De allochtone jongeren zijn negatiever: 73% beoordeelt zijn gezondheid als goed.

Figuur 35 Mening eigen gezondheid jongeren Breda (GGD, 2003)

Aandoening/handicap

Van de Bredase jongeren die deel hebben genomen aan de Jongerenenquête 2003 heeft 40% één of meer chronische aandoeningen.⁵ Hierbij geeft 3% aan zich door zijn aandoening(en) erg belemmerd te voelen. In de voormalige randgemeenten en de aandachtswijken liggen deze cijfers ongeveer op hetzelfde niveau als in Breda totaal. Wat betreft de allochtone jongeren geeft 46% aan een of meer chronische aandoeningen te hebben, waardoor 4% zich ernstig belemmerd voelt.

Ongevallen

De vraag uit de Jongerenenquête 2003 of een jongere in de afgelopen drie maanden medisch is behandeld voor letsel dat plotseling is ontstaan (ongeval) levert voor de diverse ondervraagde groepen ongeveer hetzelfde antwoordpatroon op. Deze vraag wordt namelijk voor de gemeente Breda door 22% bevestigend beantwoord, voor de

⁵ In de Jongerenenquête is de volgende vraag over chronische aandoeningen gesteld: 'Geef aan welke ziekte(n) of aandoeningen jij hebt, die zijn vastgesteld door een arts'. De keuzecategorieën (meerdere antwoordmogelijkheden) hierbij waren: astma, chronische bronchitis; allergieën; eczeem of andere huidziekten; migraine; suikerziekte; slechts gehoor; anders; geen van deze ziekten. Met name allergieën scoort relatief hoog.

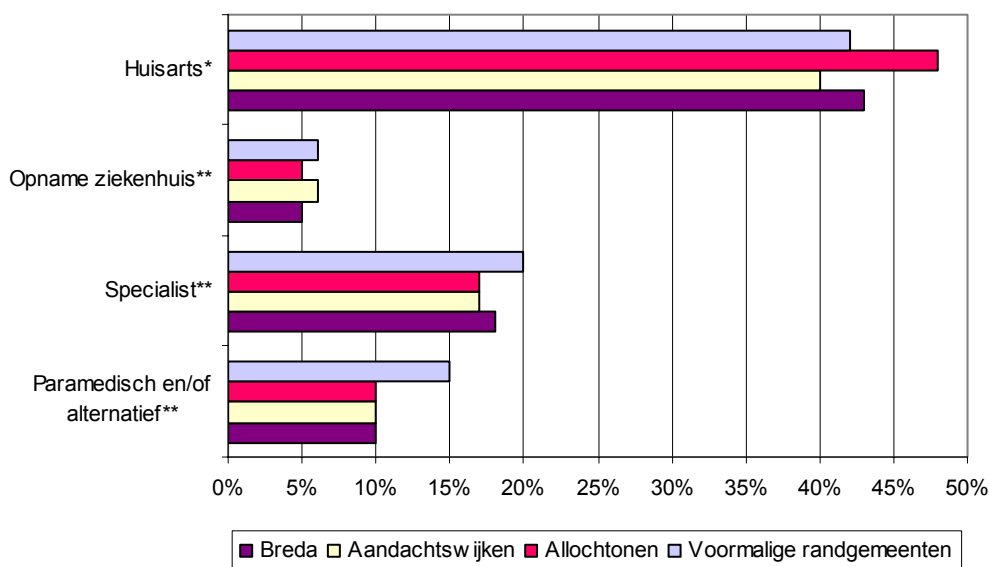

aandachtswijken door 24%, voor de voormalige randgemeenten door 23% en door 19% van de allochtone jongeren.

Medische consumptie

Ruim 40% van de ondervraagde Bredase jongeren heeft in de 3 maanden voorafgaande aan het invullen van de enquête een huisarts bezocht (figuur 36). Dit percentage ligt ongeveer op hetzelfde niveau bij de jongeren uit de voormalige randgemeenten en de aandachtswijken. De allochtone jongeren hebben het vaakst een bezoek aan de huisarts gebracht. Verder geldt voor alle groepen respondenten dat ongeveer 5% van de jongeren, het jaar voorafgaande aan de enquête, in het ziekenhuis is opgenomen. Voorts is in deze periode 18% van de jongeren in de gemeente Breda bij een specialist geweest. Dit beeld komt ongeveer overeen met de antwoorden van de jongeren uit de andere categorieën. Tot slot heeft 10% van de ondervraagde jongeren uit zowel de gemeente Breda als uit de aandachtswijken en 10% van de allochtone jongeren een paramedische en/of alternatieve behandeling ondergaan. Voor de jongeren uit de voormalige randgemeenten ligt dit percentage op 15%.

Figuur 36 Medische consumptie Bredase jongeren (GGD, 2003)

*huisarts: afgelopen 3 maanden; **overige medische hulp: afgelopen 12 maanden

Ziek

Uit de Jongerenenquête 2003 blijkt dat een kwart van de ondervraagde jongeren in Breda de maand voorafgaande aan de enquête ziek is geweest, waardoor hij/zij verhinderd was om naar school en/of werk te gaan. In de voormalige randgemeenten geldt dit voor 20% van de jongeren. De percentages onder de jongeren uit de aandachtswijken en de allochtone jongeren liggen hoger, respectievelijk 28% en 34%.

Ervaren geestelijke gezondheid

Door middel van de beantwoording van een aantal vragen is op een schaal van 0 tot 100 aan de hand van de Jongerenenquête 2003 bepaald hoe de jongeren in Breda hun geestelijke gezondheid ervaren. Hoe hoger de score op deze schaal des te beter de

ervaren geestelijke gezondheid. De landelijke score van de ervaren geestelijke gezondheid ligt volgens het CBS op 82. De ervaren geestelijke gezondheid voor de verschillende Bredase categorieën is slechter. Volgens de GGD West-Brabant komt dit waarschijnlijk door een fout in de vraagstelling.⁶

De geënquêteerde jongeren in Breda zijn positief over hun geestelijke gezondheid. Voor de gemeente Breda ligt de score op 76 en voor zowel de aandachtswijken als de voormalige randgemeenten op 77. De allochtone jongeren ervaren hun geestelijk gezondheid als iets minder positief (72).

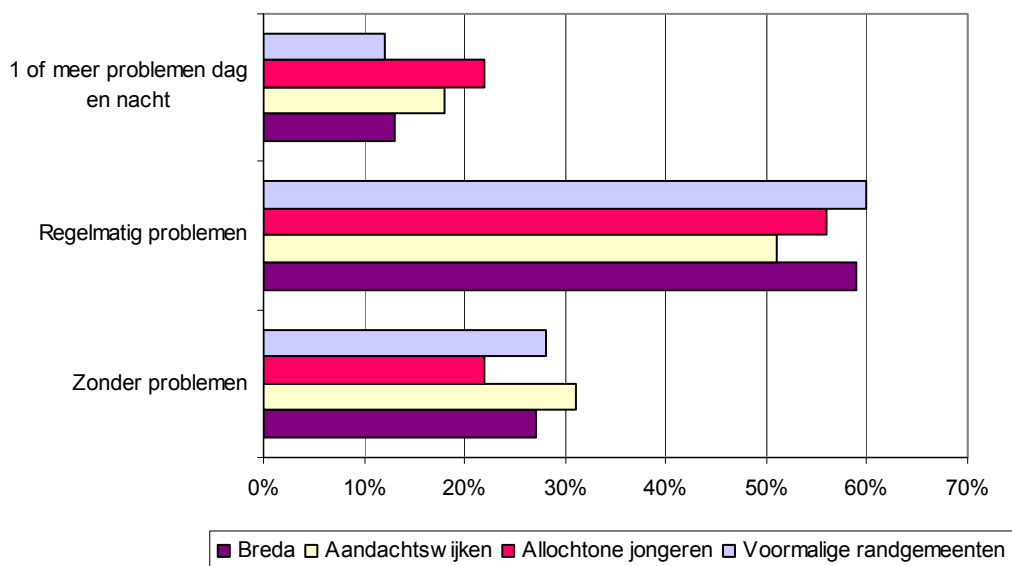
Life events

Life events zijn ingrijpende gebeurtenissen die mogelijk een negatieve invloed hebben op de gezondheid en het welzijn. Voorbeelden van dergelijke events zijn mishandeling door (één van) de ouders, echtscheiding, discriminatie of het overlijden van een dierbare. Van de ondervraagde jongeren uit de gemeente Breda heeft 30% één of meer ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt waarmee hij/zij nu (nog) problemen heeft. De percentages van de jongeren uit de aandachtswijken en voormalige randgemeenten liggen (iets) lager, namelijk respectievelijk 28% en 24%. De allochtone jongeren kampen het vaakst met problemen als gevolg van life events (35%).

5.3. Hulpvraag

Problemen

Figuur 37 Frequentie problemen onder Bredase jongeren (GGD, 2003)

De Jongerenenquête 2003 brengt de frequentie van de problematiek van de Bredase jeugd in beeld. Van de geënquêteerde jongeren in Breda heeft 13% één of meer problemen die hen dag en nacht bezighouden (figuur 37). Daarnaast kampt bijna 60% regelmatig met problemen en ondervindt 27% geen problemen. Het beeld van de

⁶ GGD West-Brabant, *GGD-Infokaart Gezondheid in West-Brabant*. Gezondheidstoestand: Psychosociale gezondheid van jongeren. Thema 5. Specifieke doelgroepen. Jeugd, 2004, blz. 2.

jongeren uit de voormalige randgemeenten stemt ongeveer overeen met het Bredase beeld. In verhouding tot de andere categorieën geven de jongeren uit de aandachtswijken aan het vaakst zonder problemen te zitten. Iets meer dan de helft van de jongeren uit de aandachtswijken ondervindt regelmatig een probleem. Dit percentage ligt lager dan bij de andere groepen jongeren. Toch lijkt de mate van de problematiek van de jongeren uit de aandachtswijken ernstig: bijna 20% van de jongeren uit de aandachtswijken geeft aan één of meer problemen te hebben die hen dag en nacht bezighouden. In vergelijking met de andere categorieën oogt de problematiek van de allochtonen het zwaarst: 22% kampt dag en nacht met één of meerdere problemen.

De top drie van de meest genoemde problemen uit de Jongerenenquête 2003 bestaat voor elke categorie jongeren uit dezelfde onderwerpen, namelijk:

1. 'Keuzes die ik moet maken (keuzes over school/werk; vrienden/relatie en toekomst)';
2. 'Mijn uiterlijk';
3. 'Schoolprestaties/cijfers'.

Hierbij valt nog op dat de allochtone jongeren zich de meeste zorgen maken om hun schoolprestaties, namelijk bijna de helft van deze groep (49%). Voor de jongeren uit de gemeente Breda, de aandachtswijken en de voormalige randgemeenten bedragen deze percentages respectievelijk 30%, 26% en 32%.

Professionele hulp

Aan de jongeren die hebben aangegeven (regelmatig of dag en nacht) problemen te hebben, is in de Jongerenenquête 2003 de vraag voorgelegd of zij professionele hulp willen en/of krijgen. Onder professionele hulp wordt verstaan de leerlingbegeleiding door school en de zorg van bijvoorbeeld huisarts, jeugdarts, jeugdverpleegkundige, wijkagent, maatschappelijk werker of medewerker van Bureau Jeugdzorg.⁷ Binnen elke categorie jongeren die regelmatig problemen ervaren ontvangt 2% nog geen professionele hulp ondanks dat zij dit wel willen. Bij de jongeren die één of meer problemen hebben die hen dag en nacht bezighouden, lopen deze percentages uiteen van 0,6% voor de jongeren uit de voormalige randgemeenten tot 3% voor de allochtone jongeren en de jongeren uit de aandachtswijken.

5.4. Jeugdzorg

De Jongerenenquête 2003 laat zien dat ongeveer de ene helft van de Bredase jongeren in geval van een probleem informatie en/of hulp in de directe omgeving zoekt, terwijl ongeveer de andere helft (ook) informatie en/of hulp bij een professional zoekt. Een kleine groep van de Bredase jongeren (2%) zoekt geen informatie en/of hulp voor zijn probleem. Het beeld van de jongeren uit de aandachtswijken en van de allochtone jongeren komt min of meer overeen met de percentages van de Bredase jongeren. De jongeren uit de voormalige randgemeenten zoeken in vergelijking met de andere groepen jongeren meer informatie en/of hulp bij hun directe omgeving (54%) en minder ook bij professionals (40%).

⁷ GGD West-Brabant, *GGD-Infokaart Gezondheid in West-Brabant*. Gezondheidszorg: Behoeftte aan hulp onder jongeren: actualisatie 2003. Thema 5. Specifieke doelgroepen. Jeugd, 2004, blz. 1 en 2.

Uit de Jongerenenquête 2003 blijkt dat bij de jongeren de volgende hulpverleners het meest bekend zijn: de leerlingbegeleider/mentor, de politie, de huisarts en de GGD (schoolarts, jeugdarts of verpleegkundige). De minst bekende hulpverleners zijn Novadic/Kentron, het COC en de SOS-telefonische hulpdienst.

Tot slot heeft (ruim) een derde van de jongeren uit de diverse categorieën recent hulp gezocht bij één of meer hulpverleners. Hierbij zijn de leerlingbegeleider/mentor, de huisarts en de vertrouwenspersoon het meest bezocht.

5.5. Overgewicht

De GGD heeft in 2004 onderzoek verricht naar het overgewicht bij de jeugd in Breda. De resultaten van dit onderzoek zijn gebundeld in de rapportage *Gewichtige Zaken. Een onderzoek naar overgewicht bij en leefstijl van kinderen en jongeren in de gemeente Breda*. Voor dit onderzoek zijn twee bronnen gebruikt, namelijk het Jeugd Informatie Systeem (JIS) en de Jongerenenquête 2003. De gegevens uit het JIS vormen de resultaten van de preventieve gezondheidsonderzoeken onder de leerlingen uit groep 2 en groep 7 van het basisonderwijs en klas 2 van het voortgezet onderwijs (6-14 jaar). De jongerenenquête 2003 heeft betrekking op de jongeren van 12 tot en met 18 jaar in Breda. Er bestaat dus een overlap in leeftijden tussen beide onderzoeken.

6-14 jaar (JIS)

Uit de informatie van het Jeugd Informatie Systeem van de GGD blijkt dat in Breda 12% van de kinderen van 6-14 jaar overgewicht heeft (figuur 38). Verder heeft 3% ernstig overgewicht (obesitas). Volgens de GGD is binnen Breda de situatie in de wijken Noord en West het meest ongunstig. In Noord heeft 22% van de kinderen overgewicht en 5% ernstig overgewicht. In West kampt 15% van de 6-14 jarigen met overgewicht en 4% met obesitas.

Figuur 38 Percentage overgewicht en obesitas naar wijken in Breda (GGD, 2004)

	Overgewicht	Obesitas
Centrum	10	1
Noord	22	5
Oost	10	1
Zuid-Oost	8	2
Zuid	7	1
West	15	4
Noord-West	12	3
Bavel	10	2
Ulvenhout	9	1
Prinsenbeek	12	2
Teteringen	7	1
Gemeente Breda	12	3

De gegevens uit het JIS zijn in het GGD-onderzoek uitgesplitst naar de mogelijke oorzaken van overgewicht bij kinderen. Dit levert op hoofdlijnen de volgende resultaten op:

- Uit het JIS blijkt dat 5% van de Bredase kinderen niet elke dag ontbijt. De kinderen in Noord slaan het vaakst het ontbijt over (9%), terwijl de kinderen uit Zuid en Bavel dat het minst vaak doen.
- In Breda eet 8% van de kinderen niet dagelijks groente en/of niet dagelijks fruit. Wederom in Zuid en Bavel houden de kinderen zich het best aan de groente- en fruitnorm. In West wordt de grootste afwijking van de dagelijkse norm gerapporteerd (10%). In Noord ligt dit percentage op 9%.
- Van de Bredase kinderen beweegt 3% onvoldoende. Binnen Breda wijkt alleen Noord sterk af van dit algemene beeld: in deze wijk voldoet 9% niet aan de bewegingsnorm. Volgens de GGD lijkt het hoge percentage overgewicht in Noord door weinig beweging te worden verklaard.
- In Breda sport een kwart van de 6-14 jarigen niet in clubverband. In de wijken Centrum (39%), Noord (35%), West (32%) en Oost (28%) liggen de percentages hoger dan het Bredase gemiddelde.
- Van de Bredase kinderen zit 9% niet op zwemles of heeft geen zwemdiploma. De kinderen in Noord (17%), West (13%) en Centrum (12%), hebben het minst vaak zwemles of een zwemdiploma.

12-18 jaar (Jongerenenquête 2003)

Uit de Jongerenenquête 2003 blijkt dat 15% van de ondervraagde jongeren van 12-14 jaar overgewicht heeft. Bij de 15-17 jarigen is dit 10%.

Een analyse van de mogelijke oorzaken levert volgens de Jongerenenquête 2003 het volgende beeld op over de ondervraagde jongeren:

- Eén op de drie jongeren in Breda (32%) ontbijt niet dagelijks.
- Bijna een vijfde (18%) van de Bredase jongeren eet niet iedere dag een warme maaltijd.
- Ruim 60% van de jongeren in Breda eet niet elke dag groente. Daarnaast eet driekwart van de jongeren niet dagelijks fruit.
- De ene helft van de Bredase jongeren sport twee keer in de week of meer, terwijl de andere helft één keer per week of minder vaak sport.
- Van de ondervraagde jongeren is 70% lid van een sportclub en/of een sportschool.
- Iets meer dan de helft van de respondenten zit meer dan 20 uur per week achter een beeldscherm van de tv en/of de computer.
- De helft van de jongeren in Breda geeft aan geen of enkele vrienden te hebben die elke week sporten. Van de andere helft sporten de meeste vrienden elke week.
- Bijna 40% van de Bredase jongeren geeft aan dat de meeste vrienden computerspelletjes spelen. De overige 62% heeft geen of een paar vrienden die spelletjes spelen op de computer.

5.6. Samenvatting

In deze samenvatting worden enkele subthema's op het terrein van gezondheid en welzijn in beeld gebracht. In figuur 39 zijn de scores uit de enquête onder de jongeren van 12 tot en met 18 jaar in Breda vergeleken met de drie andere ondervraagde categorieën uit de Jongerenenquête 2003 (aandachtswijken, allochtonen en voormalige randgemeenten).

Figuur 39 kan als volgt worden samengevat:

- De ondervraagde allochtone jongeren wijken ten aanzien van het merendeel van de geselecteerde subthema's in negatieve zin af van de scores van de ondervraagde jongeren in Breda.
- De geënquêteerde jongeren uit de voormalige randgemeenten scoren op enkele geselecteerde subthema's beter dan de ondervraagde Bredase jongeren. Op de overige geselecteerde subthema's liggen de uitkomsten van deze groep in de buurt van de resultaten van de jongeren in Breda.
- Bijna alle scores van de ondervraagde jongeren uit de aandachtswijken liggen rond de scores van de ondervraagde jongeren in Breda.

Figuur 39 Samenvatting gezondheid en welzijn jongeren in Breda

	Aandachts- wijken	Allochtonen	Voormalige rand- gemeenten
Gezondheid en welzijn			
Menig eigen gezondheid 'goed'	Green	Red	Green
Eén of meer chronische aandoeningen	Yellow	Red	Yellow
Medisch behandeld letsel (ongeval)	Yellow	Yellow	Yellow
Medische consumptie huisarts	Yellow	Red	Yellow
Afgelopen 4 weken ziek	Yellow	Red	Green
Ervaren geestelijke gezondheid*	Yellow	Red	Yellow
Eén of meer problemen (life events)	Yellow	Red	Green
Hulpvraag			
Problemen die dag en nacht spelen	Red	Red	Yellow
Duidelijke professionele hulpvraag**	Yellow	Yellow	Yellow
Jeugdzorg			
Zoekt (ook) informatie/hulp professional	Yellow	Red	Green

*Somscore.

** Jongeren die één of meer problemen hebben die hen dag en nacht bezighouden en die nog geen professionele hulp hebben, ondanks dat zij dat willen.

Legenda*

Green	(ver) onder gemiddelde van jongeren in Breda
Yellow	rond gemiddelde van jongeren in Breda
Red	(ver) boven gemiddelde van jongeren in Breda

*bij positieve stelling (menig eigen gezondheid 'goed') staat groen voor '(ver) boven gemiddelde van jongeren in Breda' en rood voor '(ver) onder gemiddelde van jongeren in Breda'.

6. Onderwijs

6.1. Inleiding

Dit hoofdstuk schetst de onderwijssituatie van de Bredase jongeren. De volgende thema's komen aan bod: schoolpopulatie, achterstandscategorieën in het basisonderwijs, voortijdig schoolverlaten en aantal plaatsen op de kinderopvang en de peuterspeelzaal.

6.2. Leerlingenpopulatie

In figuur 40 is de verdeling van de Bredase jongeren naar soort onderwijs weergegeven. Het gaat hier om leerlingen uit Breda die in of buiten Breda naar school gaan. Hierbij moet worden opgemerkt dat in de Leerlingenadministratie geen gegevens HBO-leerlingen zijn opgenomen.

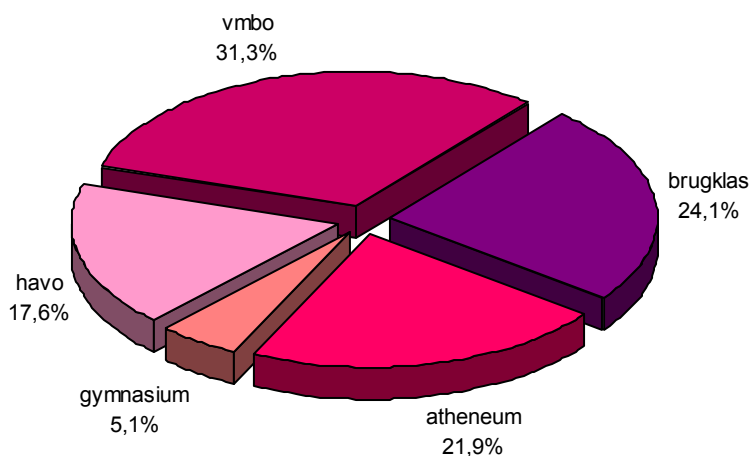
Figuur 40 Aantal Bredase jongeren naar soort onderwijs, 1 oktober 2006*

Aantal leerlingen	
basonderwijs	14954
speciaal onderwijs	1214
voortgezet onderwijs	9282
middelbaar beroepsonderwijs	3183
totaal	28633

*Bron: Leerlingenadministratie. Hierin zijn geen gegevens over het HBO opgenomen.

Bijna een derde van de Bredase jongeren op het voortgezet onderwijs volgt het vmbo, bijna 25% de brugklas⁸, bijna 22% het atheneum, bijna 18% de havo en ongeveer 5% het gymnasium (figuur 41).

Figuur 41 Bredase jongeren naar richting voortgezet onderwijs, 1 oktober 2006

⁸De categorie brugklas bestaat uit de eerste klassen van alle schoolrichtingen; op één school is ook het tweede leerjaar een brugklas.

Figuur 42 Herkomst jongeren naar schoolrichting in Breda, 1 oktober 2006 (in procenten)

	vmbo	havo	atheneum	gymnasium	speciaal onderwijs
Centrum	2,1	1,9	1,4	2,3	5,4
Belcrum/Doornbos-Linie	4,7	2,1	1,8	0,6	4,6
Hoge Vucht	14,2	6,0	2,8	4,2	15,7
Brabantpark/Heusdenhout	8,3	6,8	5,2	9,1	6,8
Zandberg/Sportpark	2,8	6,7	8,7	13,5	2,6
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	7,7	13,3	14,8	19,8	6,9
Boeimeer/Ruitersbos	2,5	4,3	5,9	7,2	1,6
Tuinzicht/Westerpark	6,6	3,5	3,6	1,3	9,9
Princenhage/Heuvel	7,3	5,1	6,4	4,0	9,5
Haagse Beemden ZO	9,4	10,2	8,4	5,9	5,7
Haagse Beemden NW	15,4	16,2	13,6	11,8	16,1
Bavel	4,1	5,4	5,3	7,4	2,8
Ulvenhout	1,6	3,9	3,7	4,2	2,3
Prinsenbeek	6,5	6,6	8,6	2,1	3,5
Teteringen	3,4	4,0	5,1	3,2	2,7
Buitengebied	3,4	4,0	4,6	3,4	3,9
Gemeente Breda	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

In Haagse Beemden Noord West wonen relatief veel jongeren. Dit is terug te zien in het feit dat van de Bredase leerlingen van alle richtingen van het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs relatief veel jongeren uit deze wijk afkomstig zijn (figuur 42). Verder valt op dat van de Bredase leerlingen op het vmbo en het speciaal onderwijs relatief veel in Hoge Vucht wonen, terwijl relatief veel van de Bredase leerlingen op de havo, het atheneum of het gymnasium afkomstig zijn uit Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei.

In figuur 43 is een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende schoolrichtingen (brugklas, vmbo, havo, atheneum en gymnasium) naar de woongebieden in Breda. Wanneer wordt gekeken naar het vmbo valt op dat relatief veel leerlingen uit Hoge Vucht (52,6%) en Belcrum/Doornbos-Linie (49,1%) deze richting volgen. Verder telt Tuinzicht/Westerpark, Brabantpark/Heusdenhout, Princenhage/Heuvel, Centrum, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West meer vmbo-leerlingen dan het Bredase gemiddelde (31,3%).

Figuur 43 Jongeren naar schoolrichting in Breda per woongebied, 1 oktober 2006 (in procenten)

	brug- klas	vmbo	havo	athe- neum	gymna- sium	totaal
Centrum	25,3	34,8	17,4	16,3	6,2	100,0
Belcrum/Doornbos-Linie	24,0	49,1	12,7	13,1	1,1	100,0
Hoge Vucht	25,0	52,6	12,5	7,4	2,5	100,0
Brabantpark/Heusdenhout	22,4	37,4	17,2	16,4	6,6	100,0
Zandberg/Sportpark	20,0	15,0	20,2	33,0	11,9	100,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	22,0	20,8	20,2	28,2	8,8	100,0
Boeimeer/Ruitersbos	21,5	19,1	18,6	31,8	9,0	100,0
Tuinzicht/Westerpark	32,2*	39,7	11,8	15,1	1,2	100,0
Princenhage/Heuvel	25,1	35,6	14,0	22,1	3,2	100,0
Haagse Beemden ZO	19,9	34,1	21,0	21,5	3,5	100,0
Haagse Beemden NW	26,7	31,4	18,6	19,5	3,9	100,0
Bavel	19,5	27,4	20,2	24,8	8,0	100,0
Ulvenhout	25,2	17,2	23,0	27,4	7,3	100,0
Prinsenbeek	29,0	27,8	15,8	25,9	1,5	100,0
Teteringen	21,0	27,5	18,5	28,9	4,2	100,0
Buitengebied	25,3	27,2	17,7	25,3	4,4	100,0
Gemeente Breda	24,1	31,3	17,6	21,9	5,1	100,0

*In dit woongebied staat Markenhage. Op deze school telt ook het tweede leerjaar als brugklas.

6.3. Gewichten basisonderwijs

Een belangrijk doelgroepenonderscheid in het basisonderwijs vormen de gewichten die aan leerlingen worden toegekend. Leerlinggewichten worden toegekend in het kader van het Formatiebesluit WPO dat de formatie voor bestrijding van onderwijsachterstanden regelt.⁹ Vanaf 1 augustus 2006 is een nieuwe gewichtenregeling ingevoerd. Deze wordt in vier jaar gefaseerd geïmplementeerd. De regeling kent drie gewichten die zijn gekoppeld aan de opleidingscategorieën van de ouders.¹⁰ Scholen ontvangen op basis van de gewichtenregeling personele en materiële faciliteiten.

⁹ Volgens dit besluit hebben kinderen met laag opgeleide autochtone ouders een gewicht van 1.25, voor schipperskinderen geldt een gewicht van 1.40, kinderen van trekkende bevolking worden gewogen met 1.70 en kinderen van laag opgeleide allochtone ouders met 1.90. Voor alle andere kinderen geldt een gewicht van 1.00.

¹⁰ 0.30 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die is belast met de dagelijkse verzorging een opleiding heeft gehad uit categorie 2 (maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg); 1.20 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 1 (maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk) en de ander een opleiding uit categorie 1 of 2; 0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders of beide ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 3 (overig voortgezet onderwijs en hoger). Het gewicht 0 is hetzelfde gewicht als 1.00 uit de oude regeling.

Figuur 44 Leerlingen naar gewichtencategorie in Breda, 1 oktober 2006

Gewicht	Aantal leerlingen	Percentage leerlingen
1.00/0.00	12155	81,3
0.30	343	2,3
1.20	257	1,7
1.25 t/m 1.70	857	5,7
1.90	1342	9,0
totaal	14954	100,0

Aangezien inmiddels is gestart met de gefaseerde invoering van de gewichtenregeling zijn in figuur 44 zowel de nieuwe als oude gewichten uit de Leerlingenadministratie opgenomen. Op 1 oktober 2006 bestaat 18,7% van de Bredase leerlingen uit doelgroepleerlingen (0.30, 1.20, 1.25 t/m 1.70 en 1.90). De grootste groep doelgroepleerlingen (9%) zijn kinderen van laag opgeleide allochtone ouders.

Figuur 45 Herkomst doelgroepleerlingen in Breda, 1 oktober 2006 (in procenten)

	Doelgroepleerlingen (0.30-1.90)
Centrum	2,9
Belcrum/Doornbos-Linie	5,2
Hoge Vucht	30,0
Brabantpark/Heusdenhout	10,1
Zandberg/Sportpark	0,1
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	2,5
Boeimeer/Ruitersbos	0,3
Tuinzicht/Westerpark	13,6
Princenhage/Heuvel	11,3
Haagse Beemden ZO	4,3
Haagse Beemden NW	13,2
Bavel	0,5
Ulvenhout	0,7
Prinsenbeek	3,7
Teteringen	0,4
Buitengebied	1,4
Gemeente Breda	100,0

Van de Bredase doelgroepleerlingen komt 30% uit Hoge Vucht (figuur 45). Verder wonen relatief veel doelgroepleerlingen in Tuinzicht/Westerpark (13,6%), Haagse Beemden Noord West (13,2%), Princenhage/Heuvel (11,3%) en Brabantpark/Heusdenhout (10,1%).

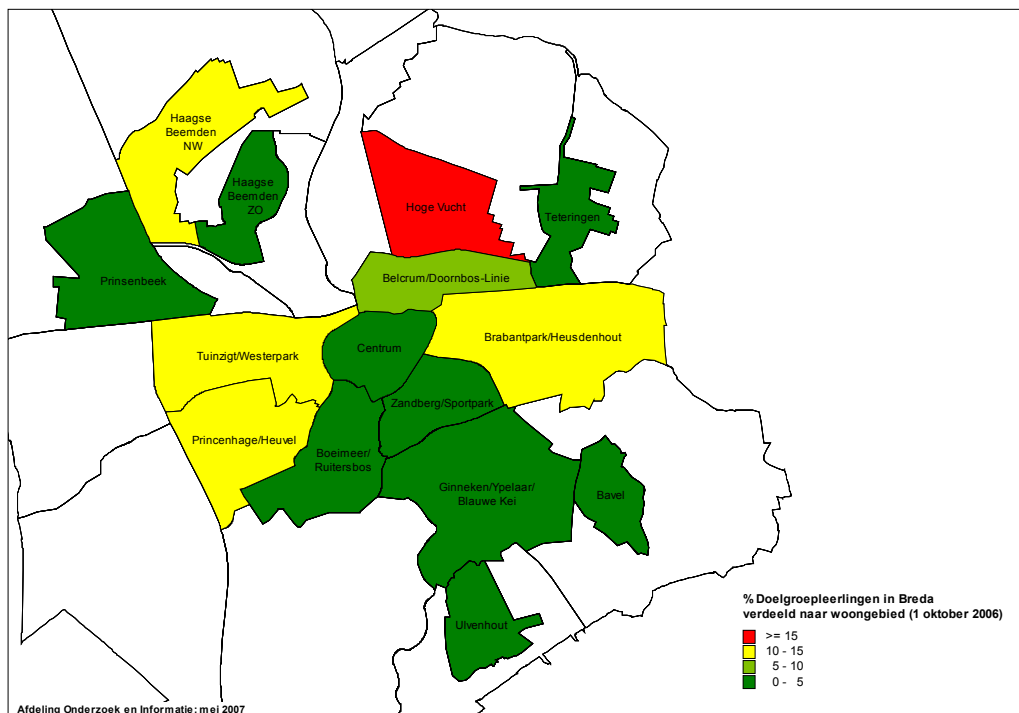
Tot slot valt bij een analyse per afzonderlijk woongebied op dat bijna 64% van de leerlingen in Hoge Vucht een doelgroepleerling is (figuur 46). Andere woongebieden waarin meer doelgroepleerlingen wonen dan het Bredase gemiddelde van 18,7% zijn: Tuinzigt/Westerpark (36,6%), Princenhage/Heuvel (30,5%), Belcrum/Doornbos-Linie (30,1%), Centrum (29,5%) en Brabantpark/Heusdenhout (26,2%).

Figuur 46 Doelgroepleerlingen per woongebied in Breda, 1 oktober 2006 (in procenten)

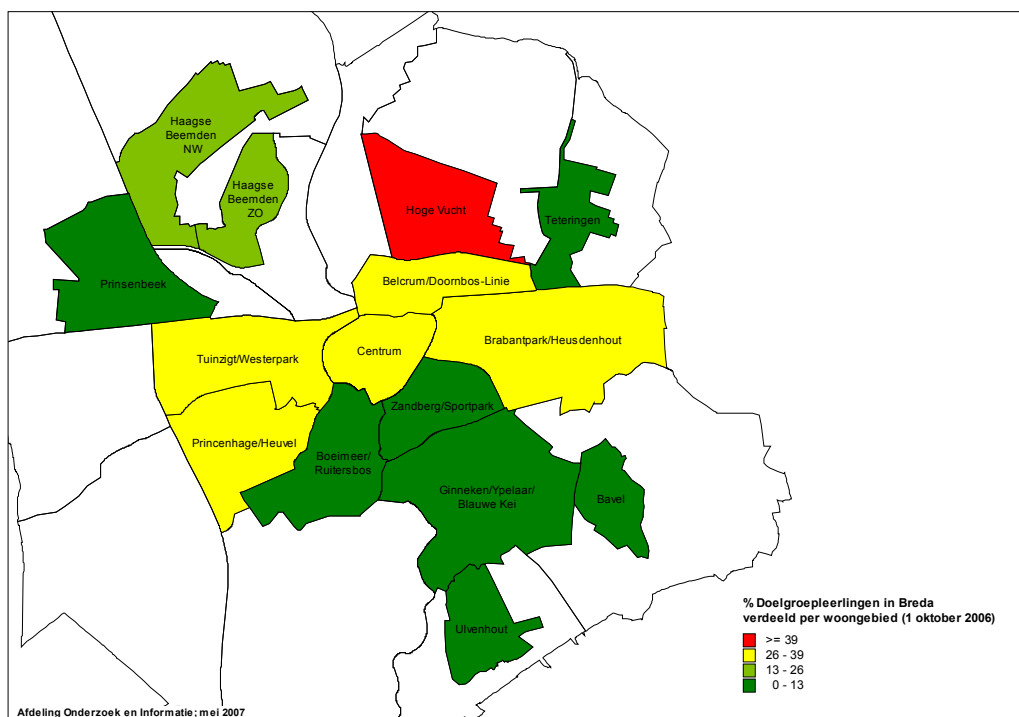
	0.00-1.00	0.30-1.90	Totaal
Centrum	70,5	29,5	100,0
Belcrum/Doornbos-Linie	69,9	30,1	100,0
Hoge Vucht	36,1	63,9	100,0
Brabantpark/Heusdenhout	73,8	26,2	100,0
Zandberg/Sportpark	99,7	0,3	100,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	96,1	3,9	100,0
Boeimeer/Ruitersbos	98,9	1,1	100,0
Tuinzigt/Westerpark	63,4	36,6	100,0
Princenhage/Heuvel	69,5	30,5	100,0
Haagse Beemden ZO	86,0	14,0	100,0
Haagse Beemden NW	83,1	16,9	100,0
Bavel	97,8	2,2	100,0
Ulvenhout	95,9	4,1	100,0
Prinsenbeek	91,0	9,0	100,0
Teteringen	98,1	1,9	100,0
Buitengebied	92,8	7,2	100,0
Gemeente Breda	81,3	18,7	100,0

In figuur 47 en 48 is de spreiding van de doelgroepleerlingen in Breda geografisch in kaart gebracht. Figuur 47 toont de herkomst van de doelgroepleerlingen in Breda, terwijl figuur 48 de verdeling van de doelgroepleerlingen per woongebied weergeeft.

Figuur 47 Herkomst doelgroep leerlingen in Breda, 1 oktober 2006

Figuur 48 Doelgroep leerlingen in Breda per woongebied, 1 oktober 2006

6.4. Voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaten¹¹ (VSV) wordt algemeen beschouwd als één van de grote problemen van het huidige Nederlandse onderwijs. De bezorgdheid over voortijdig schoolverlaten is gebaseerd op de mogelijke nadelige consequenties met betrekking tot de kansen op de arbeidsmarkt en geringe maatschappelijke participatie.

Figuur 49 Voortijdig schoolverlaters in Breda, 1 oktober 2006

	Aantal VSV-ers	Herkomst (in % Breda totaal)	Per woongebied (in %)
Centrum	47	5,5	20,3
Belcrum/Doornbos-Linie	42	4,9	18,2
Hoge Vucht	129	15,0	20,5
Brabantpark/Heusdenhout	81	9,4	17,9
Zandberg/Sportpark	33	3,8	12,5
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	69	8,0	13,0
Boeimeer/Ruitersbos	13	1,5	7,6
Tuinzicht/Westerpark	74	8,6	19,4
Princenhage/Heuvel	65	7,5	17,7
Haagse Beemden ZO	76	8,8	13,7
Haagse Beemden NW	114	13,2	14,4
Bavel	26	3,0	10,8
Ulvenhout	*	*	*
Prinsenbeek	43	5,0	12,4
Teteringen	19	2,2	8,9
Buitengebied	22	2,6	10,1
Gemeente Breda	862	100,0	15,0

*Aantal VSV-ers is kleiner dan 10.

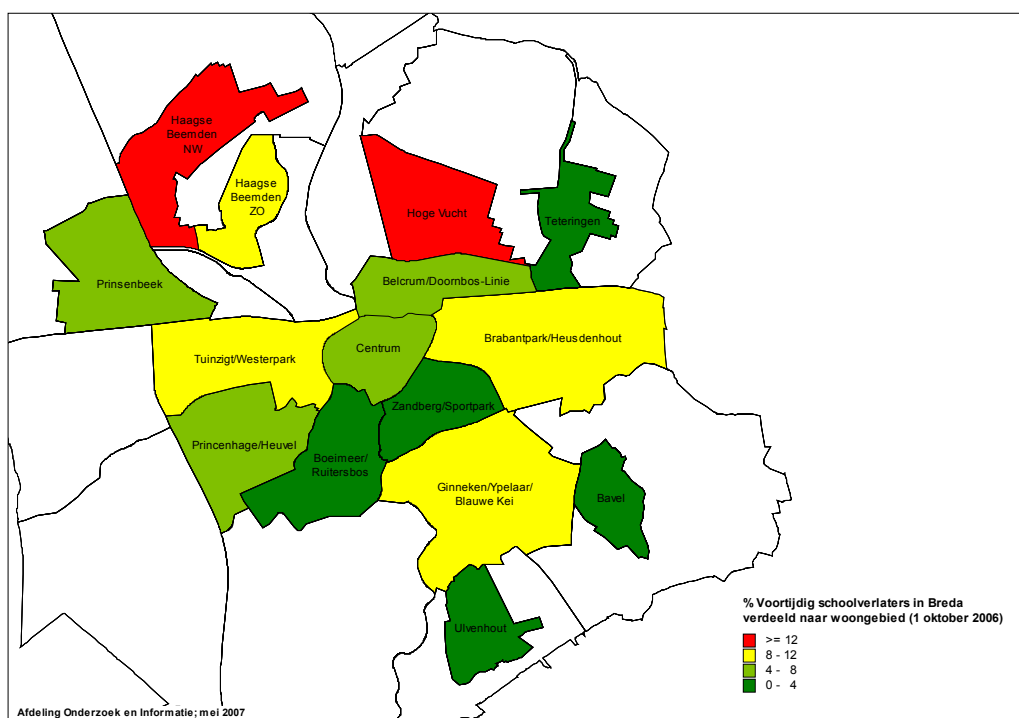
In het schooljaar 2005-2006 stroomt 15% van de Bredase leerlingen (16- tot 23-jarigen), dat op Bredase scholen voor voortgezet onderwijs en regionale opleidingscentra zit, uit zonder startkwalificatie. Van de Bredase autochtone leerlingen verlaat 12,7% voortijdig de school. Voor de allochtone leerlingen van niet-westerse en westerse afkomst liggen deze percentages respectievelijk op 21,9% en 15%. Van de Bredase voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie is 15% afkomstig uit Hoge Vucht en 13,2% uit Haagse Beemden Noord West (figuur 49). Andere woongebieden met relatief veel jongeren die de school verlaten zonder startkwalificatie zijn Brabantpark/Heusdenhout (9,4%), Haagse Beemden Zuid Oost (8,8%), Tuinzicht/Westerpark (8,6%) en Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei (8%).

¹¹ Voortijdig schoolverlaten houdt in het niet halen van een startkwalificatie (diploma havo, vwo of niveau 2 mbo).

Uit een analyse per afzonderlijk woongebied (figuur 49) blijkt dat in de volgende woongebieden meer voortijdig schoolverlaters wonen dan gemiddeld in Breda: Hoge Vucht (20,5%), Centrum (20,3%), Tuinzigt/Westerpark (19,4%), Belcrum/Doornbos-Linie (18,2%), Brabantpark/Heusdenhout (17,9%) en Princenhage/Heuvel (17,7%).

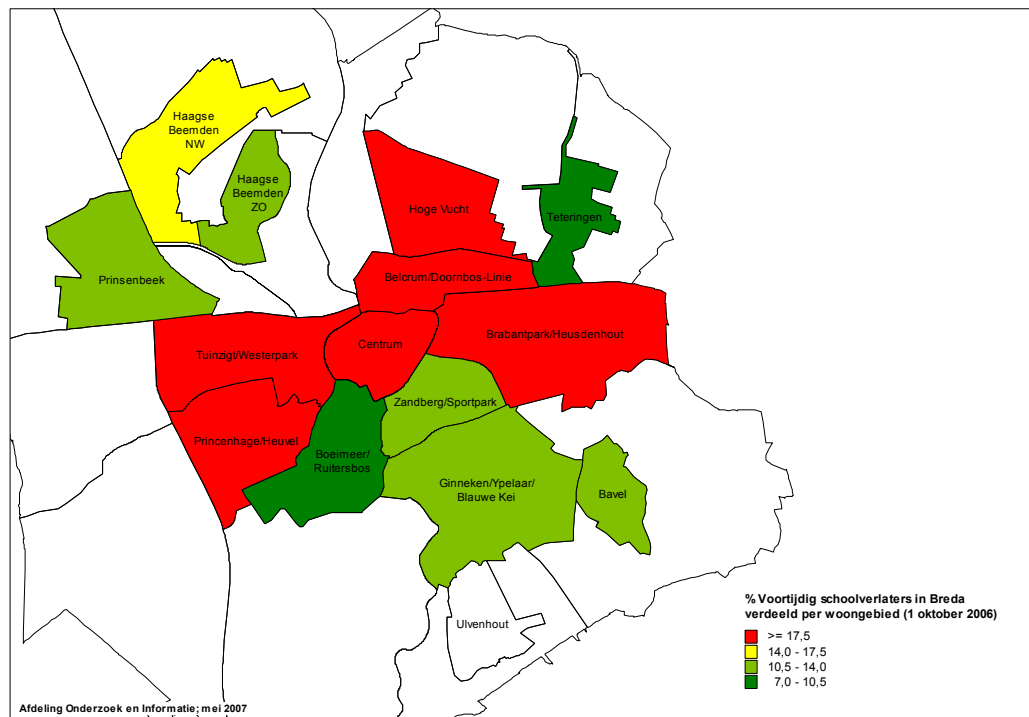
Figuur 50 en 51 brengen de spreiding van de voortijdig schoolverlaters in Breda geografisch in kaart. Figuur 50 toont de voortijdig schoolverlaters in Breda, terwijl figuur 51 de verdeling van de voortijdig schoolverlaters per woongebied weergeeft.

Figuur 50 Herkomst voortijdig schoolverlaters in Breda, 1 oktober 2006

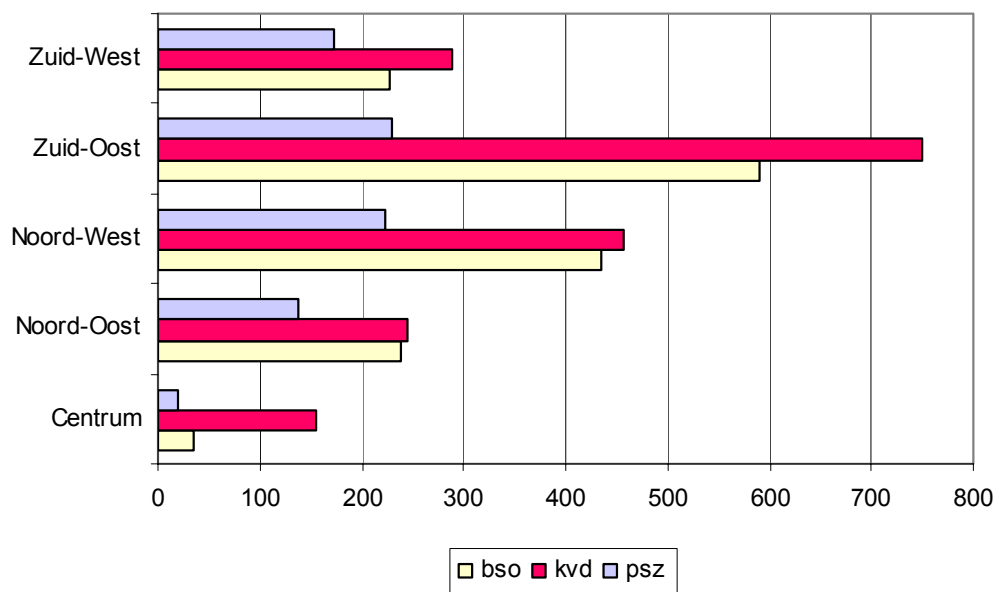
Figuur 51 Voortijdig schoolverlaters in Breda per woongebied, 1 oktober 2006

6.5. Kinderopvang en peuterspeelzaal

In figuur 52 is het aantal kinderplaatsen in 2007 voor de buitenschoolse opvang (bso), de kinderdagverblijven (kdv) en de peuterspeelzalen (psz) per district in Breda opgenomen.

Figuur 52 Aantal plaatsen buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf en peuterspeelzaal per district in Breda, 2007

Voor alle vormen telt Zuid-Oost de meeste kindplaatsen (totaal 1569), gevolgd door Noord-West (1115). De districten Zuid-West (688) en Noord-Oost (621) beschikken over bijna evenveel kindplaatsen. Het Centrum telt 210 kindplaatsen.

6.6. Samenvatting

In deze samenvatting worden enkele subthema's op het gebied van onderwijs in beeld gebracht. In figuur 53 is het percentage vmbo-leerlingen, doelgroep leerlingen en voortijdig schoolverlaters per woongebied afgezet tegen het Bredase gemiddelde.

Figuur 53 kan als volgt worden samengevat:

- De woongebieden Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Tuinzigt/Westerpark scoren op de drie geselecteerde subthema's boven het Bredase gemiddelde.
- Daarnaast tellen ook het Centrum, Brabantpark/Heusdenhout en Princenhage/Heuvel meer doelgroep leerlingen dan het Bredase gemiddelde.
- Tot slot kent het Centrum relatief veel voortijdig schoolverlaters en Brabantpark/Heusdenhout relatief veel vmbo-leerlingen.

Figuur 53 Samenvatting onderwijs jongeren in Breda

	Vmbo	Doelgroep- leerlingen	Voortijdig schoolverlaters
Centrum	Yellow	Red	Red
Belcrum/Doornbos-Linie	Red	Red	Red
Hoge Vucht	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Red	Red	Yellow
Zandberg/Sportpark	Green	Green	Yellow
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Green	Yellow
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Green	Green
Tuinzigt/Westerpark	Red	Red	Red
Princenhage/Heuvel	Yellow	Red	Yellow
Haagse Beemden ZO	Yellow	Yellow	Yellow
Haagse Beemden NW	Yellow	Yellow	Yellow
Bavel	Yellow	Green	Green
Ulvenhout	Green	Green	Green
Prinsenbeek	Yellow	Yellow	Yellow
Teteringen	Yellow	Green	Green
Buitengebied	Yellow	Green	Green

Legenda

Green	(ver) onder Bredase gemiddelde
Yellow	rond Bredase gemiddelde
Red	(ver) boven Bredase gemiddelde

7. Leefbaarheid en veiligheid

7.1. Inleiding

De afdeling Onderzoek en Informatie heeft in de maanden maart, april, juni, september, oktober, november 2006 en februari en maart 2007 in Breda metingen gehouden in het kader van de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête. Deze enquête is ook voorgelegd aan jongeren in de leeftijdscategorie van 15-24 jaar. In dit hoofdstuk wordt de mening van deze jongeren over de periode maart 2006-maart 2007 beschreven. De gegevens worden gepresenteerd op woongebiedniveau.¹² Aangetekend moet worden dat het opvallend is dat ten aanzien van alle thema's uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête weinig verschil bestaat tussen de mening van enerzijds de ondervraagde volwassenen en anderzijds de geënquêteerde jongeren van 15-24 jaar in Breda. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de leefbaarheid, de buurtproblemen, de veiligheid en de rapportcijfers van jongeren over de leefbaarheid en veiligheid.

Voor sommige thema's zijn de scores samengesteld op basis van meerdere vragen uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête. De scores betreffen waarden tussen 1 en 10, waarbij 1 de laagste score is en 10 de hoogste score. De hoogste score betekent de meest positieve score, behalve bij indicatoren met een negatieve lading (overlast, verloedering) waar de hoogste score staat voor de meest negatieve score.

7.2. Leefbaarheid

In deze paragraaf komt een aantal aspecten van leefbaarheid aan bod. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

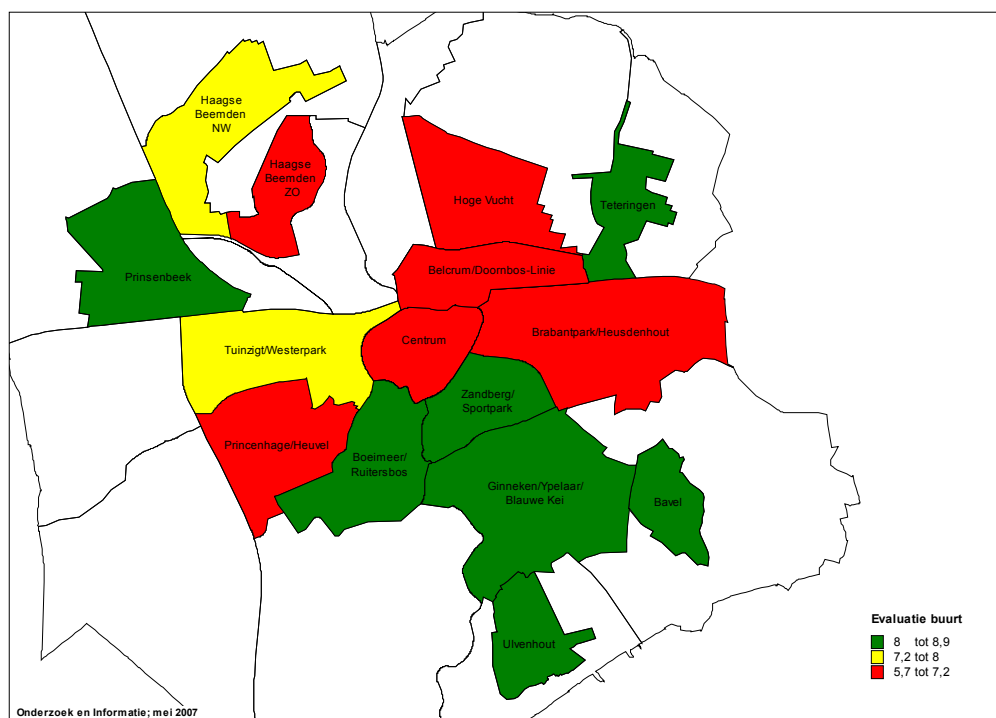
- evaluatie van de buurt;
- gehechtheid aan de buurt;
- sociale cohesie;
- buurt afgelopen jaar vooruit/achteruit;
- buurt komende jaren vooruit/achteruit;
- voorzieningen voor jongeren.

¹² In de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête zijn de vragen op het niveau van de buurten in Breda gesteld. De score voor een woongebied is een optelsom van de scores van de afzonderlijke buurten die tezamen het betreffende woongebied vormen.

Evaluatie van de buurt¹³

Jongeren in Haagse Beemden Zuid Oost, Princenhage/Heuvel, Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie, Brabantpark/Heusdenhout en Hoge Vucht zijn minder tevreden over hun buurt dan jongeren uit andere woongebieden (figuur 54). Uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête blijkt verder dat de ondervraagde jongeren uit de woongebieden Prinsenbeek, Teteringen, Ulvenhout, Boeimeer/Ruitersbos, Zandberg/Sportpark, Bavel en Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei tevreden zijn over hun buurt.

Figuur 54 Evaluatie van de buurt

Gehechtheid aan buurt

De ondervraagde jongeren uit de woongebieden Tuinzigt/Westerpark, Centrum, Brabantpark/Heusdenhout, Princenhage/Heuvel, Belcrum/Doornbos-Linie en Hoge Vucht zijn het minst gehecht aan hun buurt (figuur 55). In Teteringen, Prinsenbeek en Boeimeer/Ruitersbos zijn de jongeren het meest gehecht aan hun buurt. Overigens is de gehechtheid onder jongeren in geen enkel woongebied zo groot dat de score valt in de categorie 80%-91%. Bij de totale Bredase populatie is dat wel het geval.

Sociale cohesie¹⁴

Uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête blijkt dat de jongeren die in Prinsenbeek, Teteringen, Bavel, Ulvenhout, Boeimeer/Ruitersbos en Zandberg/Sportpark wonen relatief positief zijn over de sociale cohesie in hun buurt (figuur 56). De jongeren uit de woongebieden Haagse Beemden Noord West, Haagse Beemden Zuid Oost, Hoge Vucht,

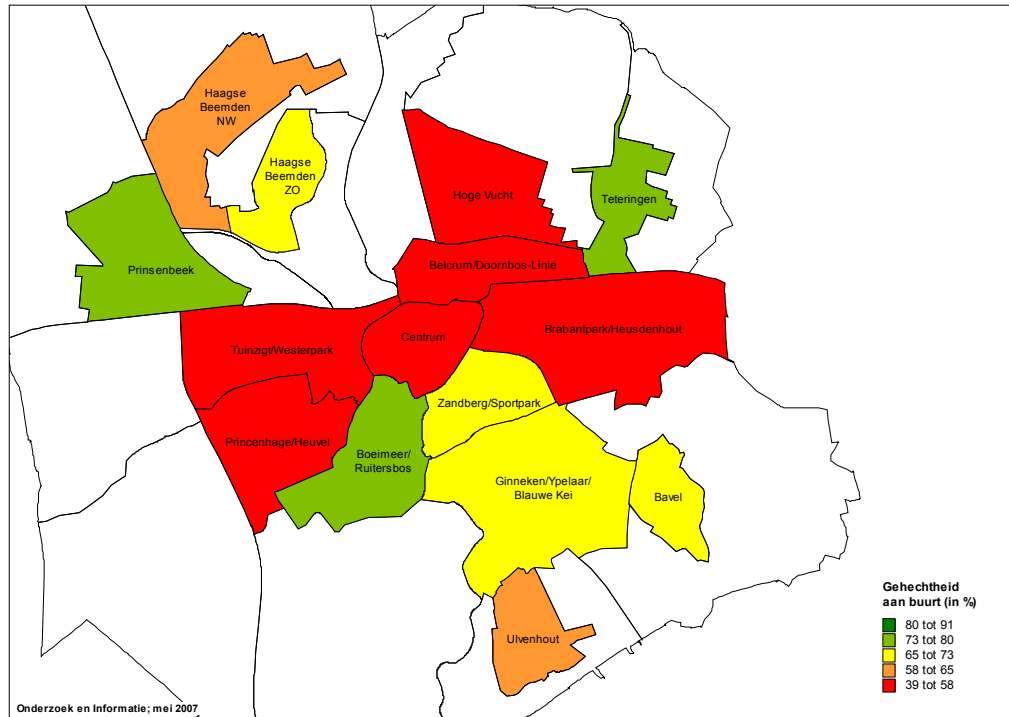
¹³ De mensen in deze buurt blijven hier graag wonen; als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen; het is vervelend om in deze buurt te wonen (omgekeerde antwoorden); als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen (omgekeerde antwoorden); de buurt is (zeer) prettig om in te wonen.

¹⁴ De sociale kwaliteit van de woonomgeving: mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks; mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om; ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is; ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

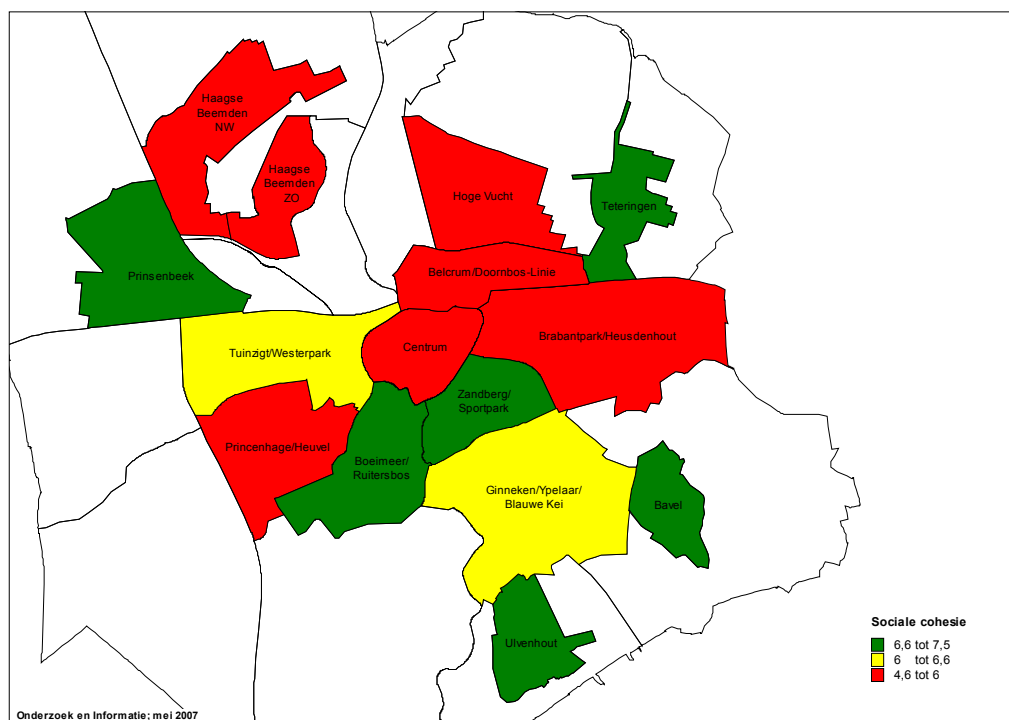

Belcrum/Doornbos-Linie, Centrum, Brabantpark/Heusdenhout en Princenhage/Heuvel zijn minder tevreden met de bewoners van hun buurt, de saamhorigheid en de omgang met elkaar.

Figuur 55 Mate van gehechtheid aan buurt

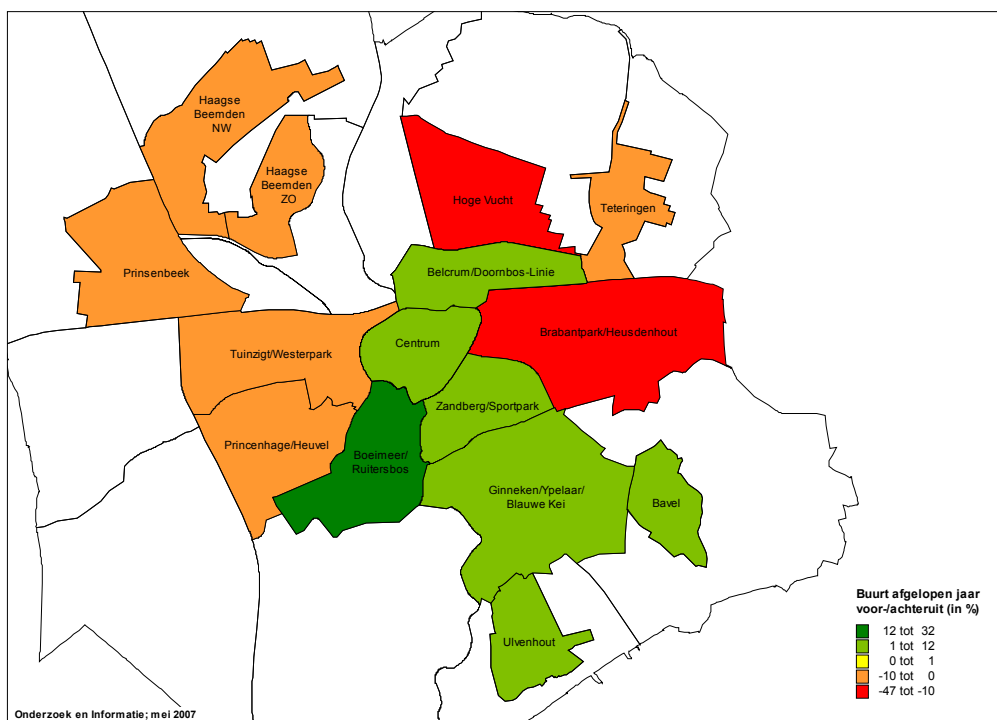
Figuur 56 Sociale cohesie

Buurt afgelopen jaar vooruit/achteruit

De geënquêteerde jongeren uit de woongebieden Hoge Vucht en Brabantpark/Heusdenhout zijn relatief negatief over de ontwikkelingen van hun buurt in het afgelopen jaar (figuur 57).¹⁵ In Boeimeer/Ruitersbos zijn de jongeren in vergelijking tot de jongeren in de andere woongebieden het meest positief.

Figuur 57 Buurt afgelopen jaar vooruit of achteruit gegaan

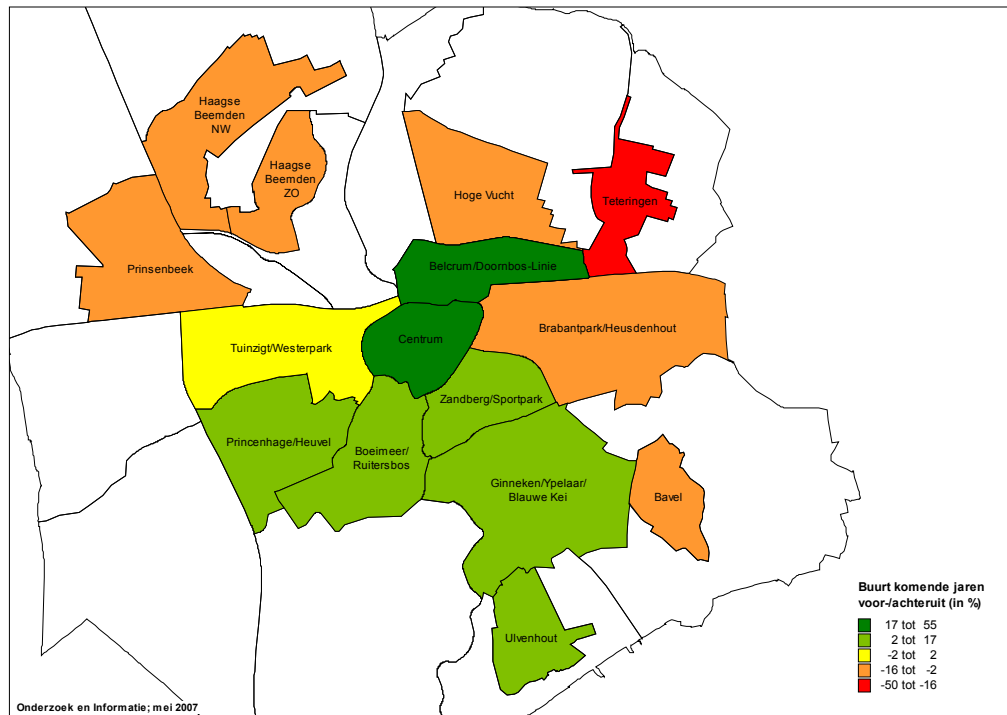
Buurt komende jaren vooruit/achteruit

De ondervraagde jongeren in zeven woongebieden verwachten dat hun buurt in de toekomst achteruit zal gaan (figuur 58). De jongeren uit de gemeente Teteringen zijn hierbij het meest negatief in vergelijking tot de jongeren uit de andere woongebieden. In Tuinzicht/Westerpark voorzien de jongeren dat de buurt niet vooruit, maar ook niet achteruit zal gaan. In zeven andere woongebieden zijn de jongeren relatief positief over de toekomstige ontwikkeling van hun buurt. De jongeren in het Centrum en Belcrum/Doornbos-Linie zijn het optimistisch.

¹⁵ De scores op de vraag of de buurt het afgelopen jaar of komende jaren vooruit/achteruit is gegaan of gaat, zijn tot stand gekomen door het antwoord 'achteruit' van 'vooruit' af te trekken voor die buurten waarbij minstens 20% van de bewoners vindt dat de buurt voor- of achteruit is gegaan of gaat.

Figuur 58 Buurt komende jaren vooruit of achteruit

Voorzieningen voor jongeren in de buurt

Van de Bredase jongeren die hebben deelgenomen aan de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête is 27% (zeer) tevreden over de voorzieningen die voor hen aanwezig zijn in de buurt (figuur 59). In de woongebieden Centrum en Prinsenbeek loopt dit percentage op tot 43% en 42%. In Teteringen is daarentegen maar een tiende van de jongeren (zeer) tevreden over de voorzieningen voor jongeren.

Figuur 59 Percentage jongeren dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen voor hen in de buurt

	Percentage (zeer) tevreden
Centrum	43,0
Belcrum/Doornbos-Linie	26,0
Hoge Vucht	27,0
Brabantpark/Heusdenhout	31,0
Zandberg/Sportpark	31,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	25,0
Boeimeer/Ruitersbos	38,0
Tuinzicht/Westerpark	29,0
Princenhage/Heuvel	27,0
Haagse Beemden ZO	15,0
Haagse Beemden NW	21,0
Bavel	25,0

Vervolg figuur 59	Percentage (zeer) tevreden
Ulvenhout	22,0
Prinsenbeek	42,0
Teteringen	10,0
Buitengebied	18,0
Gemeente Breda	27,0

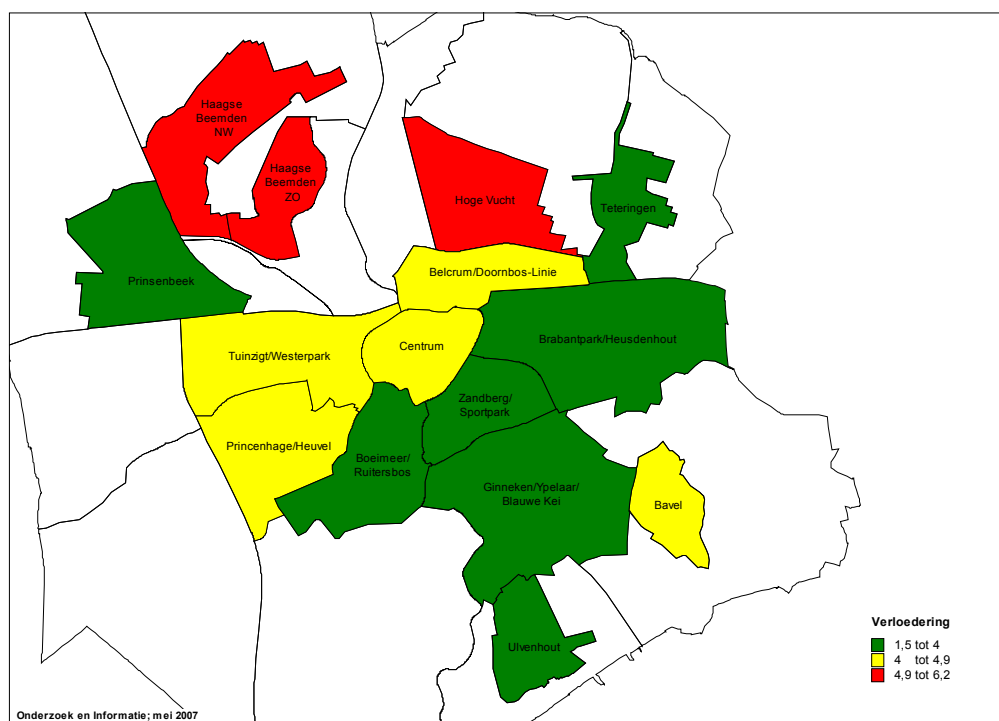
7.3. Buurtproblemen

In het kader van de buurtproblemen worden in deze paragraaf achtereenvolgens de volgende onderwerpen beschreven: verloedering, overlast, overlast door jongeren, dreiging en ergernissen. De gegevens zijn afkomstig uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête.

*Verloedering*¹⁶

Verloedering komt volgens de geënquêteerde jongeren in Hoge Vucht, Haagse Beemden Noord West en Haagse Beemden Zuid Oost relatief vaak voor (figuur 60). In de woongebieden Prinsenbeek, Teteringen, Ulvenhout, Boeimeer/Ruitersbos, Zandberg/Sportpark, Brabantpark/Heusdenhout en Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei is het probleem van verloedering het kleinst.

Figuur 60 Verloedering

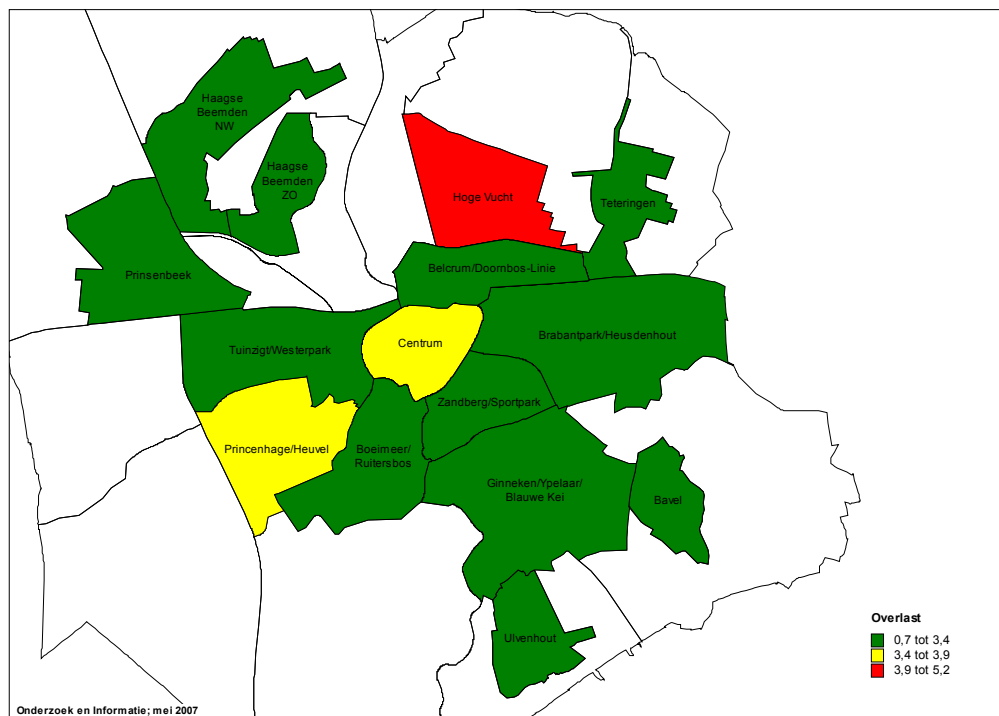
¹⁶ Perceptie van de volgende buurtproblemen: bekladding van muren/gebouwen, rommel op straat, hondenpoep, vernieling van telefooncellen/bushokjes.

Overlast¹⁷

In de meerderheid van de woongebieden ervaren de ondervraagde jongeren relatief weinig overlast in hun woongebied (figuur 61). De jongeren uit Hoge Vucht ondervinden in hun eigen buurt het meeste overlast.

Figuur 61 Overlast

Overlast door jongeren

Volgens de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête ondervindt 14% van de Bredase jongeren in zijn buurt vaak overlast van leeftijdsgenoten (figuur 62). De jongeren uit de woongebieden Haagse Beemden Zuid Oost, Hoge Vucht, Haagse Beemden Noord West, Centrum en Tuinzigt/Westerpark geven aan vaker overlast te hebben dan het Bredase gemiddelde.

Figuur 62 Percentage jongeren dat vaak overlast ondervindt van jongeren in hun buurt

	Percentage 'komt vaak voor'
Centrum	19,0
Belcrum/Doornbos-Linie	12,0
Hoge Vucht	24,0
Brabantpark/Heusdenhout	12,0
Zandberg/Sportpark	5,0
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	8,0

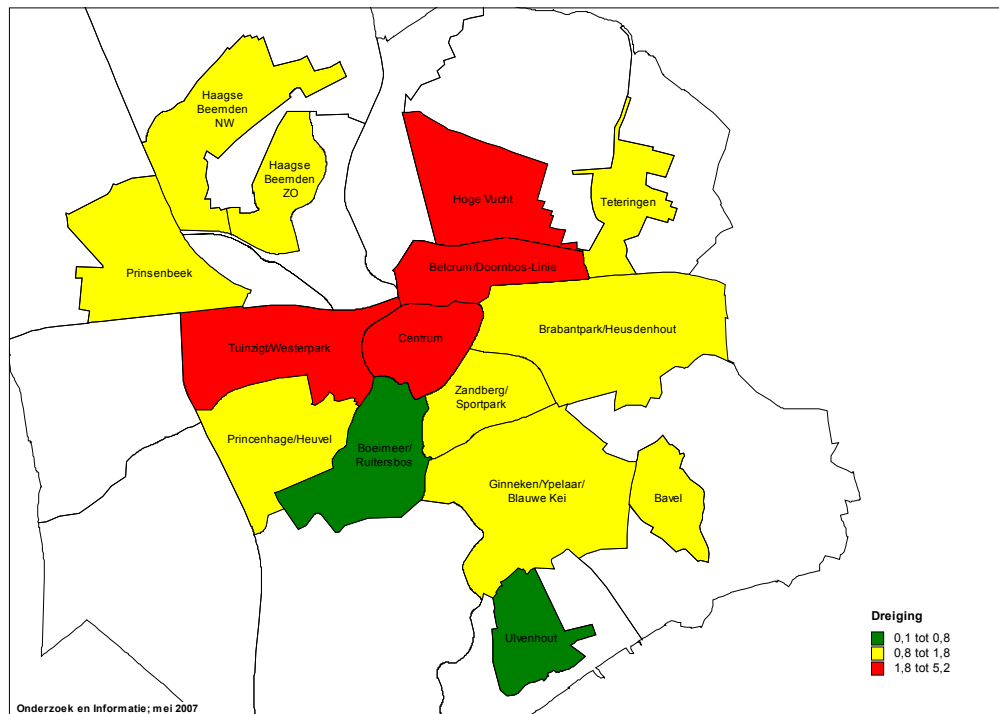
¹⁷ Perceptie van de volgende buurtproblemen: geluidsoverlast, overlast van groepen jongeren en overlast door omwonenden.

Vervolg figuur 62	Percentage 'komt vaak voor'
Boeimeer/Ruitersbos	6,0
Tuinzicht/Westerpark	17,0
Princenhage/Heuvel	9,0
Haagse Beemden ZO	25,0
Haagse Beemden NW	21,0
Bavel	9,0
Ulvenhout	3,0
Prinsenbeek	9,0
Teteringen	7,0
Buitengebied	4,0
Gemeente Breda	14,0

Dreiging¹⁸

De ondervraagde jongeren uit Hoge Vucht, Belcrum/Doornbos-Linie, Centrum en Tuinzigt/Westerpark ervaren een grotere mate van dreiging in hun buurt door problemen als bedreiging, dronken mensen, lastig gevallen worden, geweldsdelicten, drugsoverlast en tasjesroof (figuur 63). De mate van dreiging wordt het minst ervaren door de jongeren in Boeimeer/Ruitersbos en Ulvenhout.

Figuur 63 Dreiging

¹⁸ Perceptie van de volgende buurtproblemen: bedreiging, dronken mensen op straat, vrouwen en mannen die op straat worden lastiggevallen, geweldsdelicten, drugsoverlast en tasjesroof.

Ergernissen

Volgens de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête zijn de drie belangrijkste ergernissen onder de jongeren in Breda hondenpoep, zwerfvuil en overlast van jongeren (figuur 64). Ongeveer 20% van de ondervraagden ergert zich hieraan. Op het niveau van de woongebieden worden naast deze problemen uit de Bredase top drie ook nog andere knelpunten genoemd, namelijk parkeeroverlast, verkeersveiligheid, vandalisme, onderhoud groenvoorzieningen en onderhoud wegen.

Figuur 64 Top drie belangrijkste buurtproblemen

	1	2	3
Centrum	zwerfvuil	parkeeroverlast	overlast jongeren
Belcrum/Doornbos-Linie	zwerfvuil	verkeersveiligheid/overlast jongeren	
Hoge Vucht	overlast jongeren	zwerfvuil	vandalisme
Brabantpark/Heusdenhout	hondenpoep	overlast jongeren	zwerfvuil
Zandberg/Sportpark	parkeeroverlast	hondenpoep	verkeersveiligheid
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	parkeeroverlast	verkeersveiligheid	hondenpoep
Boeimeer/Ruitersbos	parkeeroverlast	verkeersveiligheid	hondenpoep
Tuinzicht/Westerpark	hondenpoep	overlast jongeren	zwerfvuil
Princenhage/Heuvel	zwerfvuil	hondenpoep	parkeeroverlast
Haagse Beemden ZO	overlast jongeren	parkeeroverlast	zwerfvuil
Haagse Beemden NW	overlast jongeren	hondenpoep	zwerfvuil
Bavel	hondenpoep	parkeeroverlast/overlast jongeren	
Ulvenhout	hondenpoep	onderhoud groen	onderhoud wegen
Prinsenbeek	hondenpoep	onderhoud groen	parkeeroverlast
Teteringen	hondenpoep	zwerfvuil	verkeersveiligheid/ overlast jongeren
Buitengebied	verkeersveiligheid	onderhoud wegen	zwerfvuil
Gemeente Breda	hondenpoep	zwerfvuil	overlast jongeren

7.4. Veiligheid

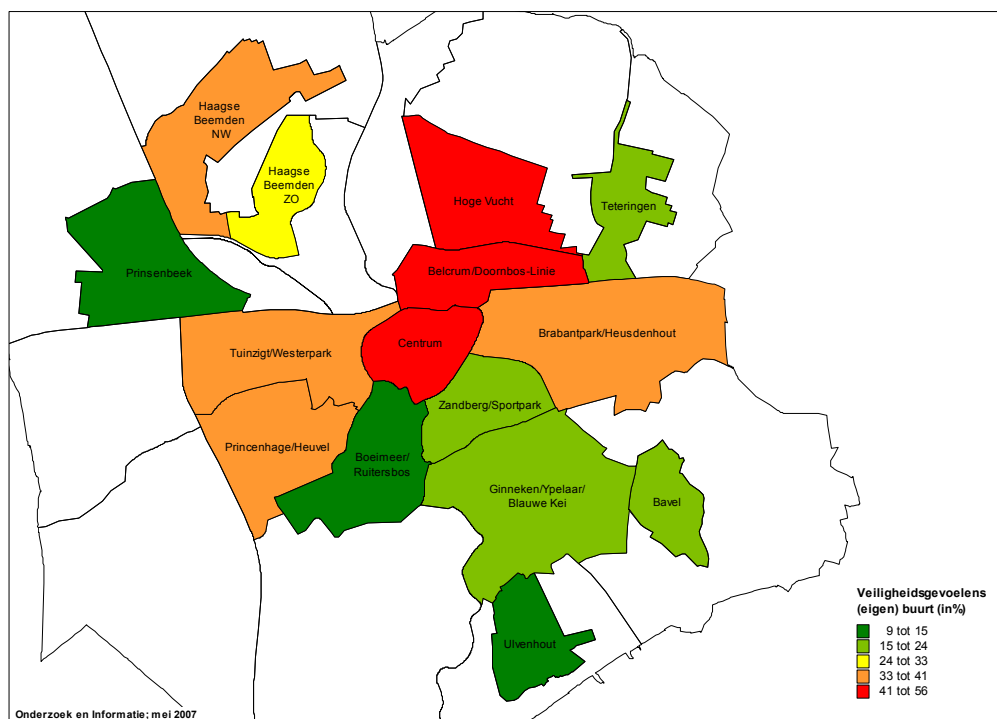
Deze paragraaf gaat in op de volgende onderwerpen: onveiligheidsgevoelens, jeugdige verdachten, doorwijzingen naar bureau Halt door de politie en jeugdige veelplegers. De scores met betrekking tot de onveiligheidsgevoelens zijn afkomstig uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête. Voor de overige onderwerpen fungeert de Veiligheidsmonitor 2006¹⁹ als bron.

Onveiligheidsgevoelens

Volgens de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête voelt 32% van de jongeren in Breda zich wel eens onveilig in zijn eigen buurt (figuur 65). De jongeren uit Hoge Vucht, Centrum en Belcrum/Doornbos-Linie voelen zich het minst veilig in hun buurt. Terwijl jonge bewoners uit Ulvenhout, Boeimeer/Ruitersbos en Prinsenbeek zich het meest veilig voelen.

¹⁹ Gemeente Breda, Afdeling Onderzoek en Informatie, *Veiligheidsmonitor 2006. Vervolgmeting*, november 2006, blz. 18-19.

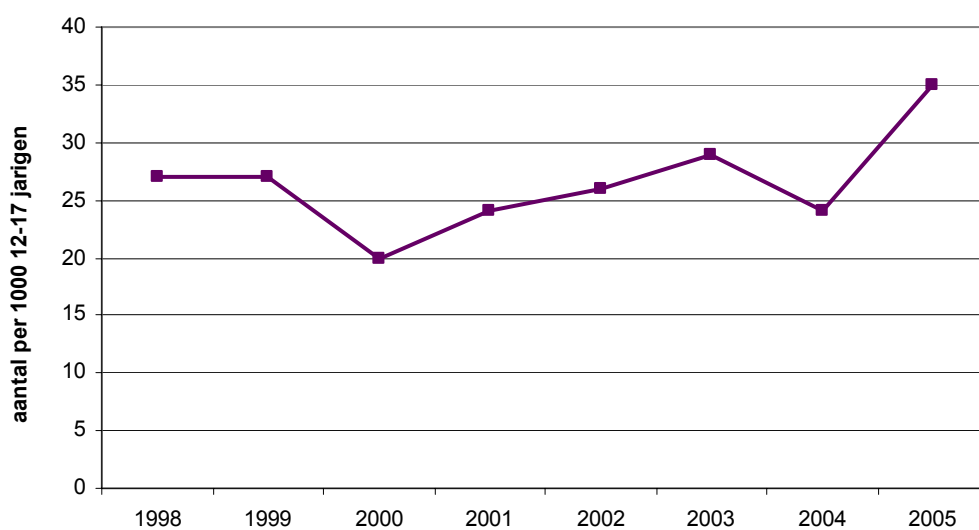
Figuur 65 Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt

Jeugdige verdachten

Jeugdige verdachten zijn jongeren in de categorie 12-17 jaar. Het aantal jeugdige verdachten uit Breda dat instroomt bij het Openbaar Ministerie is na een daling in 2000 gestegen tot en met 2003 (figuur 66). Na een forse daling in 2004 is het aantal jeugdige verdachten in 2005 explosief gestegen naar 35 verdachten per 1000 12-17 jarigen.

Figuur 66 Instroom verdachten bij het OM tussen de 12-17 jaar

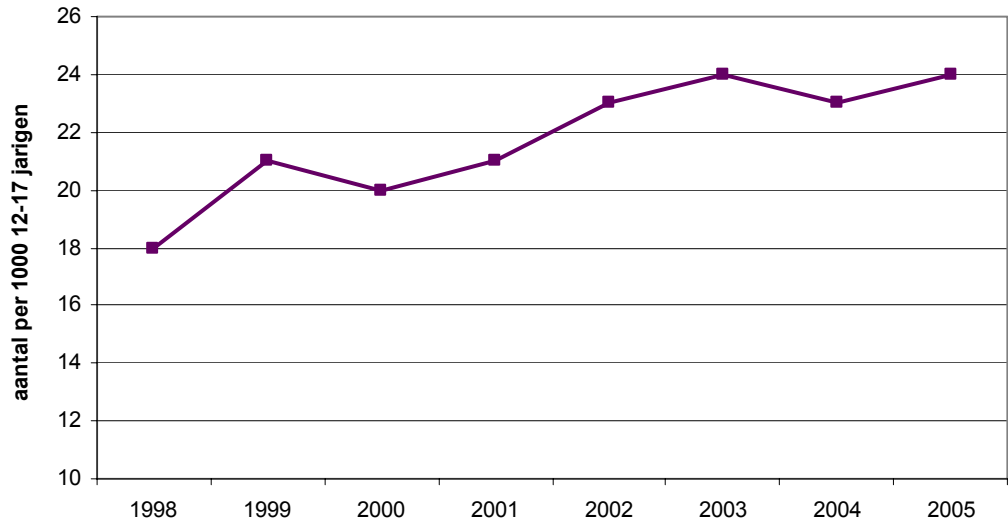

Bron: BPS, Politie MWB

In figuur 67 is het aantal verwijzingen van jongeren naar bureau Halt door de politie weergegeven voor de periode 1998-2005. Per 1000 12-17 jarigen in Breda zijn in 2005 ongeveer 24 jongeren doorverwezen. Nadat vanaf 2000 het aantal gelijkmatig is toegenomen, is het vanaf 2003 redelijk stabiel.

Figuur 67 Halt-verwijzingen door de politie

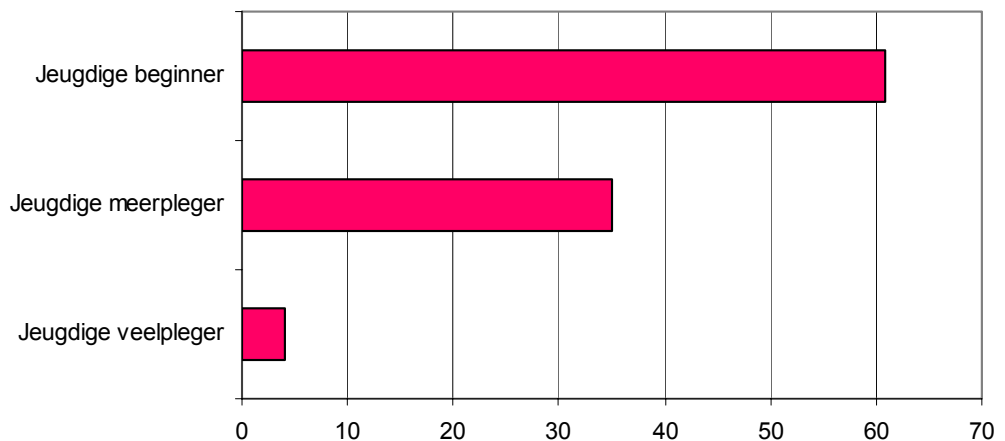

Bron: BPS, Politie MVB

Jeugdige veelplegers

In 2005 kwamen 312 jongeren van 12-17 jaar in aanraking met de politie. Dit is een stijging van 36% ten opzichte van 2004. Net als in 2004 behoort ruim 60% van hen tot de groep 'jeugdige beginners' ('first offenders'). Dit zijn jongeren die voor de eerste keer in contact komen met de politie. De overige jongeren zijn meer- of veelplegers (figuur 68).

Figuur 68 Verdeling 12-17 jarigen naar beginner, meerpleger en veelpleger

Bron: Politie MW-Brabant, 2006

Volgens de landelijke rekenregels telt Breda in 2005 57 harde kernjongeren. Dit zijn jongeren in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar, die in het peiljaar twee zware delicten hebben gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten hebben én jongeren die in het peiljaar tenminste drie zware delicten hebben gepleegd. Van deze groep jongeren is ongeveer de helft 12-17 jaar en de andere helft 28-24 jaar. In 2004 was een kwart 12-17 jaar.

Net als in 2004 is 70% van de jongeren die in aanraking is geweest met de politie in 2005 van Nederlandse afkomst. Gerelateerd aan de jongeren van 12-17 jaar uit Breda, is er sprake van een oververtegenwoordiging van minderheidsgroepen²⁰ onder de verdachten. Het aandeel jeugdige verdachten dat behoort tot een minderheidsgroep in Breda, is twee keer zo groot als het aandeel onder de totale groep Bredase jongeren. Het percentage verdachten onder Nederlandse jongeren is in 2005 wel met een derde toegenomen.

7.5. Rapportcijfers leefbaarheid en veiligheid

In de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête is de jongeren gevraagd een aantal aspecten met betrekking tot hun buurt met een rapportcijfer te beoordelen (figuur 69).

Figuur 69 Rapportcijfers aspecten leefbaarheid en veiligheid

	1*	2*	3*	4*	5*	6*
Centrum	7,1	6,8	6,3	6,5	6,5	7,9
Belcrum/Doornbos-Linie	6,6	6,7	6,2	6,4	6,2	7,9
Hoge Vucht	6,6	6,2	5,9	6,0	5,8	7,7
Brabantpark/Heusdenhout	6,5	6,6	6,3	6,5	6,7	8,1
Zandberg/Sportpark	7,1	7,6	7,6	7,4	7,4	7,8
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	6,9	7,6	7,5	7,5	7,4	8,0
Boeimeer/Ruitersbos	6,7	7,8	7,4	7,5	7,2	8,0
Tuinzicht/Westerpark	6,4	6,6	6,2	6,8	6,6	8,0
Princenhage/Heuvel	6,4	6,8	6,5	6,5	6,4	7,8
Haagse Beemden ZO	6,3	6,7	6,6	6,7	6,7	7,8
Haagse Beemden NW	6,4	6,8	6,5	6,8	6,6	7,7
Bavel	6,6	7,4	7,1	7,5	7,4	7,0
Ulvenhout	6,4	7,4	7,6	7,0	7,0	7,2
Prinsenbeek	6,6	7,3	7,3	7,4	7,3	6,0
Teteringen	6,1	7,1	7,2	7,4	7,2	6,5
Buitengebied	5,4	7,7	7,5	7,9	7,9	7,1
Gemeente Breda	6,6	6,9	6,6	6,8	6,7	7,7

*1=voorzieningen in uw buurt, 2=leefbaarheid in de buurt, 3=veiligheid in de buurt, 4=mensen in de buurt, 5=sfeer in de buurt, 6= Breda als gemeente om in te wonen.

²⁰ Onder minderheden worden inwoners verstaan uit: voormalig Joegoslavië, Turkije, Suriname, Nederlandse Antillen, Aruba, Marokko, Zuid- en Midden-Amerika, Azië m.u.v. Indonesië en Japan en overig Afrika.

De jongeren uit Breda beoordelen de leefbaarheid, de veiligheid, de mensen en de sfeer in de buurt veelal met een (ruime) voldoende. Er is echter wel sprake van een tweedeling. Acht woongebieden beoordelen deze aspecten weliswaar voor het merendeel met een voldoende, maar met een cijfer lager dan 7. Het gaat dan om jongeren uit de volgende woongebieden: Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie, Hoge Vucht, Brabantpark/Heusdenhout, Tuinzigt/Westerpark, Princenhage/Heuvel, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West. De andere woongebieden waarderen deze aspecten met meer dan een 7. In Hoge Vucht liggen de rapportcijfers het laagst en scoren de veiligheid en de sfeer in de buurt zelfs onvoldoende.

Breda wordt als gemeente om te wonen gewaardeerd met een 7,7. Opvallend is dat de jongeren uit de woongebieden Teteringen (6,5) en Prinsenbeek (6) negatiever zijn over Breda als woongemeente dan de jongeren uit de andere woongebieden. Hoewel de jongeren uit het woongebied Buitengebied de voorzieningen in hun buurt als slecht beoordelen, waarderen zij de andere aspecten van de buurt met een (ruime) 7,5.

7.6. Samenvatting

In deze samenvatting worden enkele subthema's op het gebied van leefbaarheid en veiligheid in beeld gebracht. Figuur 70 toont de scores ten aanzien van enkele onderwerpen uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête, namelijk de evaluatie van de buurt, de gehechtheid aan de buurt, de sociale cohesie en de onveiligheidsgevoelens.

Figuur 70 kan als volgt worden samengevat:

- De ondervraagde jongeren uit drie woongebieden beoordelen alle geselecteerde subthema's als relatief negatief, namelijk Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie en Hoge Vucht.
- Daarnaast blijkt uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête dat Princenhage/Heuvel en Brabantpark/Heusdenhout op drie geselecteerde subthema's het laagst scoren (evaluatie van de buurt, gehechtheid aan de buurt, sociale cohesie), terwijl de geënuquêteerde jongeren in deze woongebieden ook aangeven zich regelmatig onveilig te voelen in hun buurt.
- Verder wordt door de ondervraagde jongeren in Tuinzigt/Westerpark, Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West op geen enkel geselecteerd subthema relatief positief gescoord. De beoordelingen in deze woongebieden lopen uiteen van neutraal tot relatief negatief.

Figuur 70 Samenvatting leefbaarheid en veiligheid jongeren in Breda*

	Evaluatie van de buurt	Gehechtheid aan buurt	Sociale cohesie	Onveiligheidsgevoelens
Centrum	Red	Red	Red	Red
Belcrum/Doornbos-Linie	Red	Red	Red	Red
Hoge Vucht	Red	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Red	Red	Red	Orange
Zandberg/Sportpark	Green	Yellow	Green	Light Green
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Yellow	Yellow	Light Green
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Light Green	Green	Green
Tuinzicht/Westerpark	Yellow	Red	Yellow	Orange
Princenhage/Heuvel	Red	Red	Red	Orange
Haagse Beemden ZO	Red	Yellow	Red	Yellow
Haagse Beemden NW	Yellow	Orange	Red	Orange
Bavel	Green	Yellow	Green	Light Green
Ulvenhout	Green	Orange	Green	Green
Prinsenbeek	Green	Light Green	Green	Green
Teteringen	Green	Light Green	Green	Light Green

Legenda

De kleuren uit de tabel corresponderen met de kleuren van de GIS-kaarten. Zie de betreffende GIS-kaart voor de schaalindeling. Het kleurenpalet loopt van relatief negatief (rood) naar relatief positief (donker groen). Hierbij staat relatief voor: in vergelijking met andere woongebieden.

In figuur 71 zijn de scores ten aanzien van enkele buurtproblemen uit de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête weergegeven, namelijk verloedering, overlast en dreiging. Deze figuur kan als volgt worden samengevat:

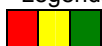
- De ondervraagde jongeren in Hoge Vucht beoordelen alle geselecteerde subthema's als relatief negatief.
- De geënquêteerde jongeren in Haagse Beemden Zuid Oost en Haagse Beemden Noord West laten zich relatief negatief uit over de verloedering, terwijl de ondervraagde jongeren in het Centrum, Belcrum/Doornbos-Linie en Tuinzicht/Westerpark een relatief grote mate van dreiging voelen.
- In de meerderheid van de woongebieden ervaren de jongeren die deel hebben genomen aan de Leefbaarheid- en Veiligheidsenquête relatief weinig overlast in hun eigen buurt.

Figuur 71 Samenvatting buurtproblemen jongeren in Breda

	Verloedering	Overlast	Dreiging
Centrum	Yellow	Yellow	Red
Belcrum/Doornbos-Linie	Yellow	Green	Red
Hoge Vucht	Red	Red	Red
Brabantpark/Heusdenhout	Green	Green	Yellow
Zandberg/Sportpark	Green	Green	Yellow
Ginneken/Ypelaar/Blauwe Kei	Green	Green	Yellow
Boeimeer/Ruitersbos	Green	Green	Green
Tuinzicht/Westerpark	Yellow	Green	Red
Princenhage/Heuvel	Yellow	Yellow	Yellow
Haagse Beemden ZO	Red	Green	Yellow
Haagse Beemden NW	Red	Green	Yellow
Bavel	Yellow	Green	Yellow
Ulvenhout	Green	Green	Green
Prinsenbeek	Green	Green	Yellow
Teteringen	Green	Green	Yellow

Legenda

De kleuren uit de tabel corresponderen met de kleuren van de GIS-kaarten. Zie de betreffende GIS-kaart voor de schaalindeling. Het kleurenpalet loopt van relatief negatief (rood) naar relatief positief (donker groen). Hierbij staat relatief voor: in vergelijking met andere woongebieden.